

CENTRUM HEERENVEEN: OOK 'N GOUDEN PLAK

VOORSTELLEN VANUIT DE G1000 EN G20 VERTAALD NAAR EEN VISIE

VASTGESTELD OP: 16 DECEMBER 2019

INHOUD

1. SAMENVATTING: VAN VOORSTEL NAAR VISIE 4

2 INLEIDING 8

3 OPBRENGST G1000 EN G20 9

3.1 G1000 9

3.2 G20 15

3.3 G1000 & G20: overeenkomsten 17

3.4 G1000 & G20: krachten bundelen 18

4 ONS CENTRUM IN 2019 31

4.1 Herkenbaar Heerenveen 31

4.2 Economische situatie 32

4.3 Demografie en huisvesting 33

4.4 Ontwikkelingen en trends 34

5 CENTRUM HEERENVEEN: OOK 'N GOUDEN PLAK 35

5.1 Visie op ons centrum 35

5.2 Fysieke randvoorwaarden 37

6 FINANCIËN & FASERING 41

6.1 Investeringsagenda 41

6.2 Fasering (indicatief) 47

6.3 Verantwoording 47

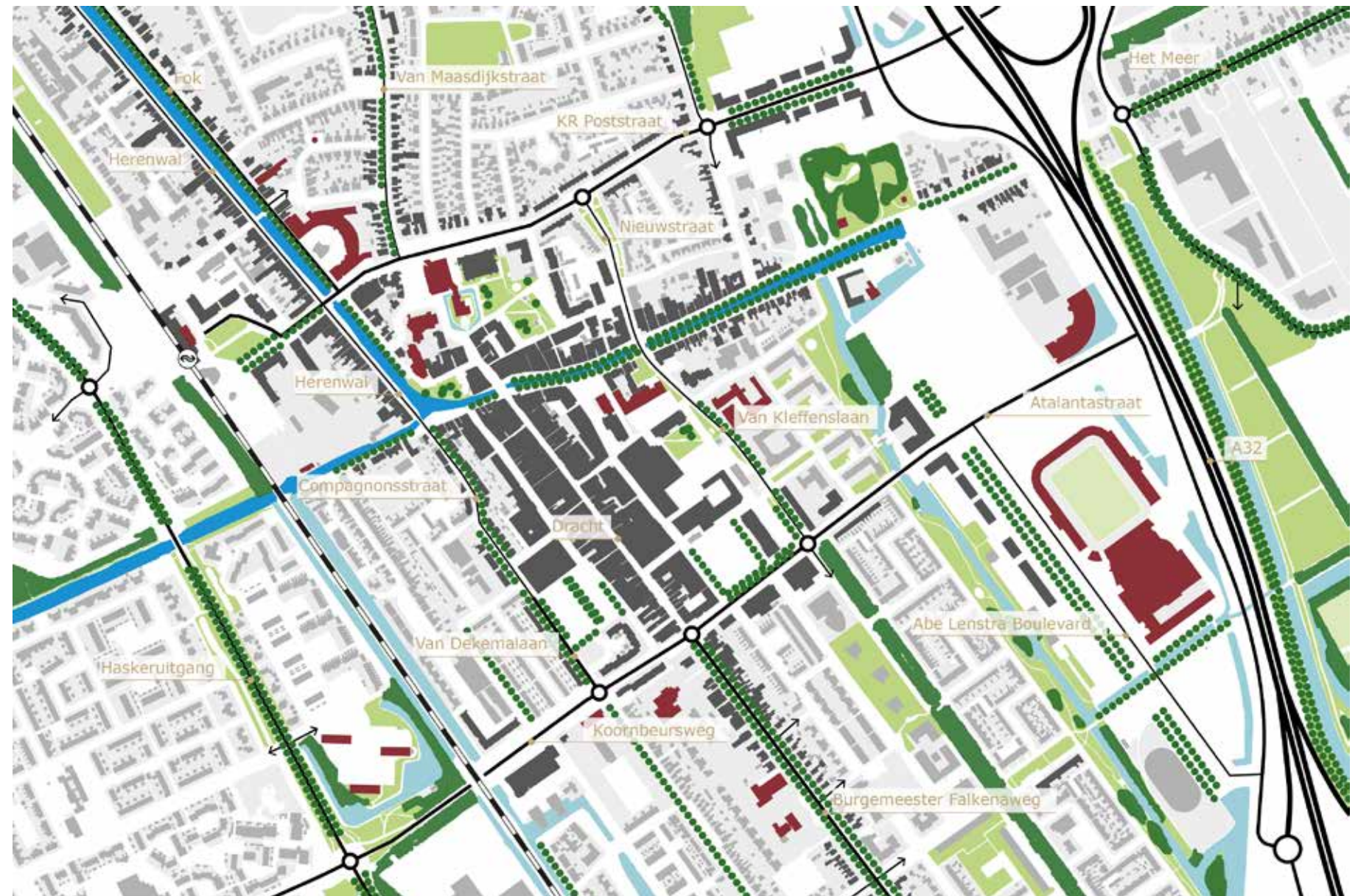
In het document zijn een aantal hyperlinks opgenomen die verwijzen naar externe bronnen of naar pagina's in dit visiedocument.

Links onderaan iedere pagina staat boven het paginanummer een symbool waar op geklikt kan worden om terug te keren naar de inhoudsopgave van dit visiedocument.

De kaart op deze pagina, met een uitsnede van het Heerenveense centrum, is de basis voor de kaarten zoals die in deze visie zijn opgenomen. Op de kaart is alle bebouwing weergegeven en de belangrijkste water- en groenstructuren. Daarnaast zijn de belangrijkste wegen te herkennen en de spoorlijn met de locatie van het station. Op de kaartbeelden is de toekomstige situatie van de op- en afritten van de A32 weergegeven.

Om de kaarten leesbaar te houden zijn de kaarten in het document niet voorzien van straatnamen. De belangrijkste straatnamen zijn op de kaart op deze pagina weergegeven.

LEGENDA

- beeldbepalende bebouwing
- structuurbepalende bebouwing
- overige bepalende bebouwing
- erven/ tuinen
- hoofdwaterstructuur
- hoofdgroenstructuur
- bosperceel
- bomenrij
- spoorlijn
- hoofdweg

1. SAMENVATTING: VAN VOORSTEL NAAR VISIE

Hoe de toekomst er over pakweg 10 jaar uit ziet is moeilijk te voorspellen. Het is wel zeker dat de tijd veranderingen met zich mee gaat brengen en dat we flexibel moeten zijn om in te kunnen spelen op deze veranderingen. In een intensief en boeiend proces hebben bewoners en ondernemers het voortouw genomen om met concrete voorstellen voor ons centrum te komen. Deze voorstellen zijn tot stand gekomen onder begeleiding van het 'Platform G1000.nu'. Parallel aan het G1000 proces is een groep uit de Heerenveense Ondernemers Vereniging (HOV), de horeca, Heerenveen 'n Gouden Plak, cultuur, vastgoedeigenaren en ontwikkelaars, een aantal keren bijeen geweest: de G20.

Vanuit het G1000 en G20 proces zijn vele voorstellen gedaan om ons centrum toekomstbestendig te maken. Deze voorstellen zijn zeer uiteenlopend van aard. Stuk voor stuk worden er interessante onderwerpen aangesneden. De meeste voorstellen komen voort uit de 10 werkplaatsen van het G1000 proces.

- » Werkplaats 2: Faciliteiten
- » Werkplaats 3: Historisch waterverbindend Heerenveen
- » Werkplaats 4: Ontmoeten
- » Werkplaats 5: Cultuur verbindt
- » Werkplaats 6: Groen
- » Werkplaats 7.1: Toegankelijkheid
- » Werkplaats 7.2: Verkeer
- » Werkplaats 8: Activiteiten
- » Werkplaats 9: Verbinden
- » Werkplaats 10: Winkels

Primair richten de voorstellen zich op het kernwinkelgebied, het stationsgebied en in mindere mate op het gebied ten noorden van het Abe Lenstra stadion.

De voorstellen die vanuit het G20 proces naar voren zijn gekomen zijn gekoppeld aan 8 deelgebieden. Deze 8 deelgebieden omvatten het kernwinkelgebied en het horecacluster van ons centrum.

De opbrengst die uit deze 2 processen is een goede eerste stap op weg naar een nieuw centrum. De meeste voorstellen zijn uitsluitend voortgekomen uit het thema van de eigen werkplaats. De samenhang met tussen de verschillende voorstellen is nog onvoldoende om tot een vitale centrum ontwikkeling te komen.

AANPAKKEN LEEGSTAND

COMPACT WINKELGEBIED

ONTMOETING

FACILITEITEN VOOR
FIETSERS VERSTERKEN

HERINRICHTING
PARKEERTERREINEN

VERBETEREN VAN DE
SFEER

CULTUREEL KWARTIER

AANPAKKEN VAN DE
STEGEN

VERVANGEN BESTRATING

VERGROENEN

VERSTERKEN
WATERBELEVING

CENTRUM HEERENVEEN: OOK 'N GOUDEN PLAK!

De gezamenlijke ambitie voor ons centrum is te komen tot een sfeervol en gastvrij centrum voor bezoekers die langer blijven en vaker komen.

Dit willen we bereiken door opgaven aan te pakken aan de hand van 3 opgaven:

- » Compact & Compleet
- » Ontvangen & Ontmoeten
- » Bruisen & Beleven

Aan de hand van de 3 opgaven en met een gebiedsgerichte benadering (gebiedsdeal) willen we de gezamenlijke ambitie realiseren. De visie op ons centrum is in hoofdstuk 5 verwoord.

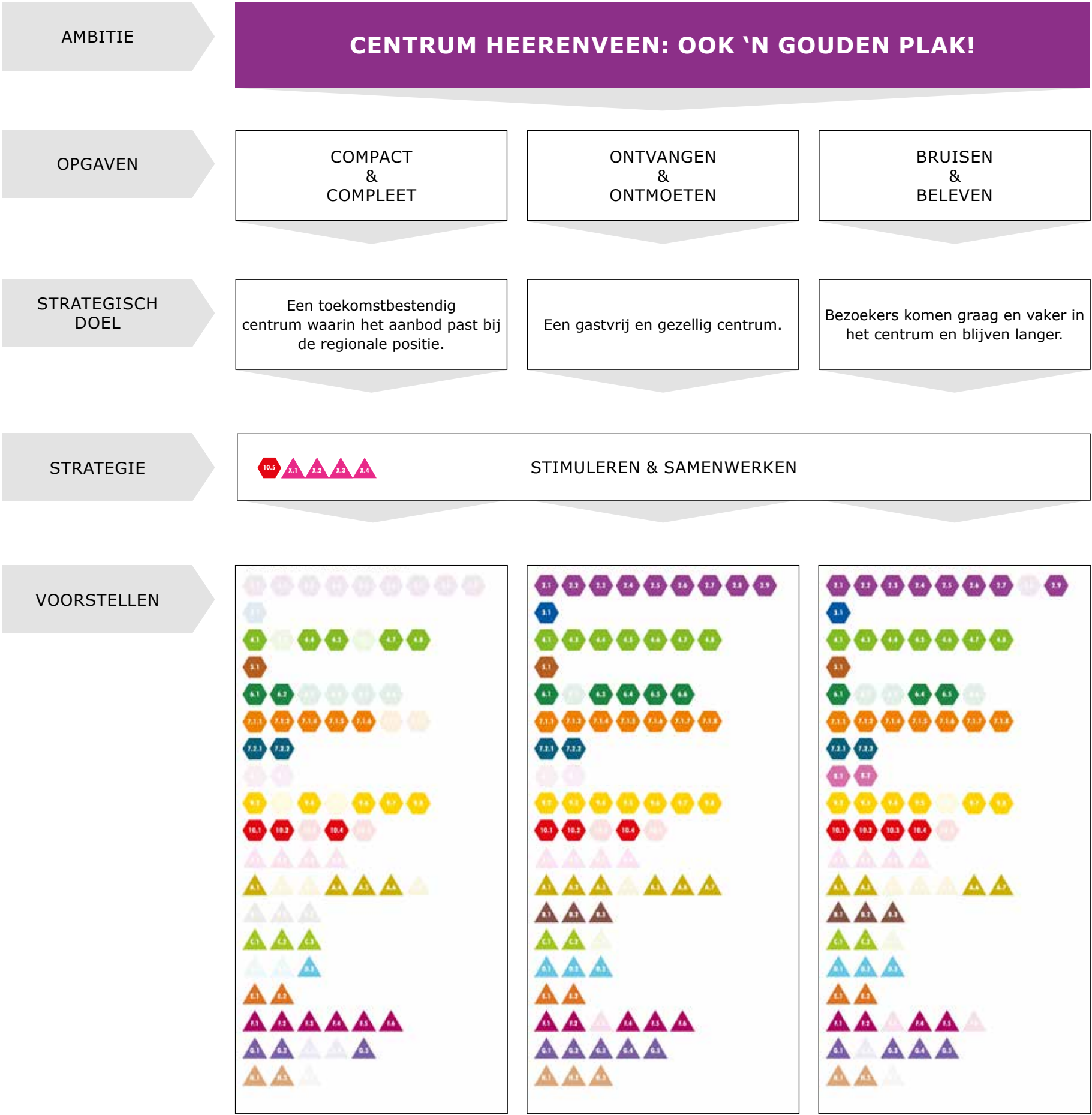
VOOR ALLE VOORSTELLEN EEN PLEK

De voorstellen vanuit het G1000 en het G20 proces kunnen onder de 3 opgaven worden geschaard. Een aantal voorstellen hebben geen directe betrekking op fysieke aanpassingen van ons centrum, maar zijn gericht op de strategie om voorstellen tot een succes te maken. Zoals uit het schema op deze pagina blijkt zijn deze ondergebracht onder het kopje 'Strategie'.

Deze visie geeft richting aan de ontwikkeling van ons centrum voor de komende jaren.

GEBIEDSGERICHTE BENADERING

De komende jaren zal ons centrum in fases worden ontwikkeld. Per deelgebied wordt bekeken hoe een initiatief daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. Voor het op gang brengen van een ontwikkeling wordt een overeenkomst gesloten met alle betrokken partijen, een zogenaamde gebiedsdeal.

FYSIEKE RANDVOORWAARDEN

Om in de toekomst om te kunnen gaan met de vragen die vanuit de markt komen en om in te kunnen spelen op (maatschappelijke) veranderingen, wordt er in dit document geen uitgewerkt stedenbouwkundig plan gepresenteerd. De focus richt zich op het ontwerp van een sterke ruimtelijke hoofdstructuur dat nodig is om de gewenste en noodzakelijke samenhang te borgen. Deze ruimtelijke hoofdstructuur, we noemen het in het vervolg het 'Raamwerk', is de basis voor nieuwe ontwikkelingen.

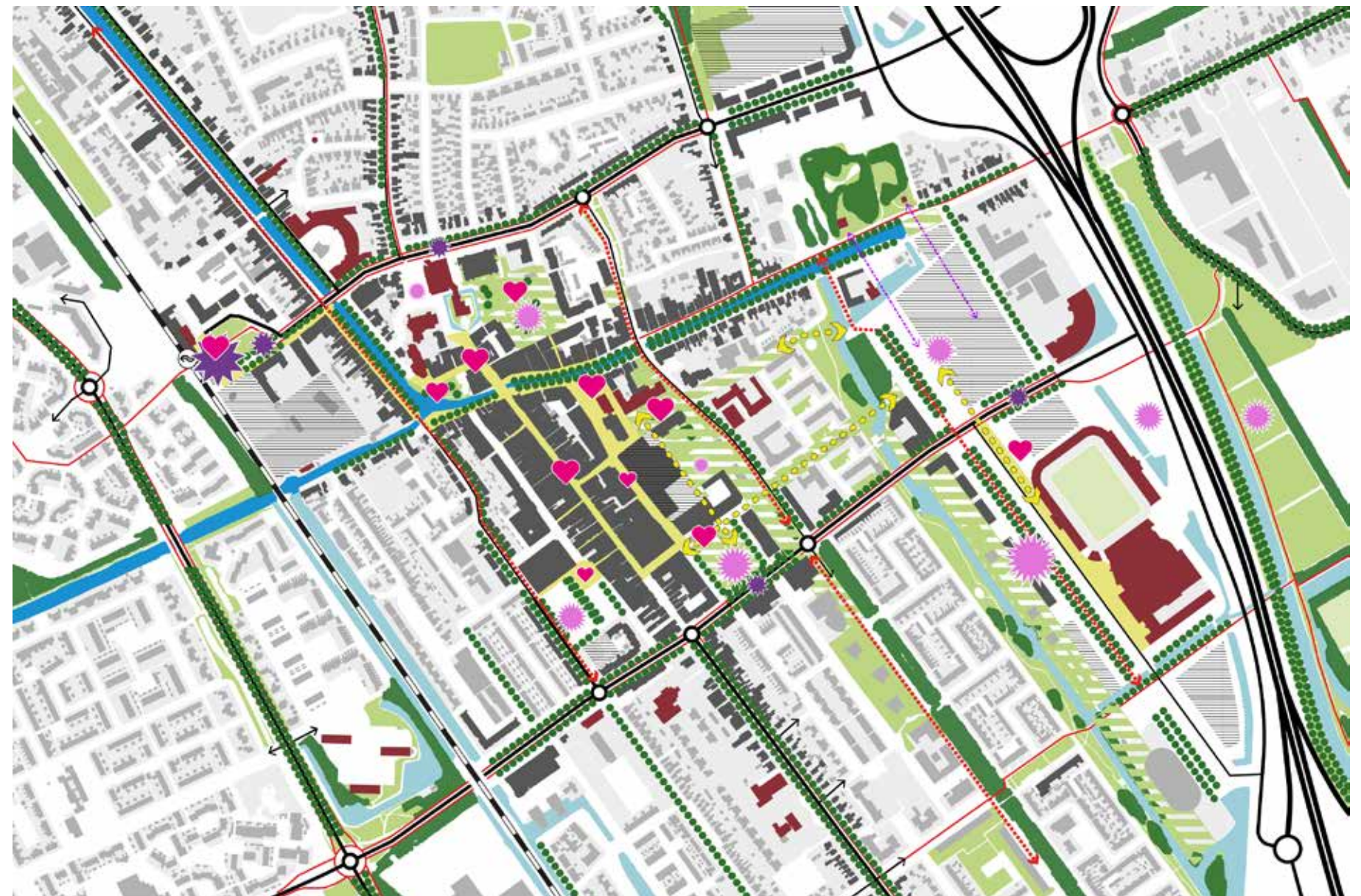
Het 'Raamwerk' wordt gevormd door de belangrijkste ruimtelijke structuurdragers van ons centrum:

- » Beeldbepalende en structuur bepalende bebouwing.
- » Groene en blauwe structuurdragers.
- » Belangrijkste infrastructuur.

Het zijn deze structuurdragers die ons centrum een eigen identiteit geven. De structuurdragers zijn op de meeste plaatsen met elkaar verbonden en vormt hierdoor een netwerk. Een aantal van deze bestaande structuren heeft een kwaliteitsimpuls nodig. De opgaven die hier betrekking op hebben richten zich bijvoorbeeld op de herinrichting van de openbare ruimte of op het opknappen van gebouwen.

Op een aantal plaatsen blijkt dat het netwerk meer nodig heeft dan het opknappen van bestaande structuren. Hier zullen nieuwe structuren gerealiseerd moeten worden om het netwerk te versterken. Een voorbeeld hiervan is het realiseren van nieuwe voetgangersverbindingen tussen het Sportstad gebied en het winkelgebied.

Een aantal voorstellen vanuit het G1000 en G20 proces versterken het 'Raamwerk' van ons centrum en een aantal voorstellen kunnen pas uitgevoerd worden zodra het 'Raamwerk' gereed is. Op deze manier worden de fysieke randvoorwaarden gecreëerd om (op termijn) alle voorstellen een plaats te kunnen geven zonder dat dit ten koste gaat van de ruimtelijke samenhang van ons centrum.

LEGENDA

beeldbepalende bebouwing	voetgangersgebied
structuurbepalende bebouwing	belangrijke ontmoetingsplek
overige bepalende bebouwing	bronpunt auto
erven/ tuinen	bronpunt openbaar vervoer
hoofdwaterstructuur	ontwikkellocatie
hoofdgroenstructuur	
uitbreiding hoofdgroenstructuur	
bosperceel	
bomenrij	
spoorlijn	
hoofdweg	
fietsroute	
nieuwe (hoofd)fietsroute	

Uiteindelijk bepaalt het kostenplaatje en de bereidwilligheid van partners om mee te financieren, voor een groot deel welke voorstellen binnen welke termijn gerealiseerd kunnen worden. Voor wat betreft de inzet van de Gemeente Heerenveen is een investeringsagenda onderdeel van deze visie. De investeringsagenda is terug te vinden in hoofdstuk 6.

Samen maken we van ons centrum ook 'n gouden plak!

INVESTERINGSAGENDA CENTRUM - INZET GEMEENTE HEERENVEEN

Maatregel	Onderdeel	Directe investerings in vitaliteit centrum	Indirecte investerings (oa stedelijk niveau)	Bijdrage uit reguliere middelen	Fasering (8 jaren)							
					1	2	3	4	5	6	7	8
Herinrichten openbare ruimte: pleinen en straten 	Herinrichten Dracht, Sieversstraat, Gemeenteplein a. in zijn geheel b. gedeeltelijk	€ 1.000.000	€ 9.400.000									
	Vergroenen Ernst van Harenplein/ Gashoudersplein (60% groen)	€ 2.900.000										
	Herinrichten Breedpad + Amelius van Oenemapark	€ 970.000										
	Herinrichten Geerts Willigenplein	€ 180.000										
	Vergroenen Burgemeester Kuperusplein (30% groen)	€ 180.000										
Herinrichten openbare ruimte: routes 	Stegenplan 2.0	€ 1.200.000										
	Route Koornbeursweg/ Atalantastraat	€ 1.000.000	€ 7.100.000									
	Verbinding Vlinderbuurt <-> Sportstad	€ 320.000										
	Route station Herenwal-Breedpad	€ 900.000	€ 3.600.000									
Bevaarbaar maken van historisch water 	Plaatsen van 2 beweegbare bruggen. (Marge 3 tot 5 miljoen euro)	€ 4.000.000										
Voorzieningen openbare ruimte (leisure) 	Toevoeging waarde aan openbaar gebied. Inclusief jaarlijks budget (4 jaar) sfeerversterking (€ 30.000,-/jaar)	€ 2.200.000										
Parkeren en parkeerbalans 	Parkeerbalans herstellen na vergroening	€ 8.000.000										
	Parkeerfonds/bereikbaarheidsfonds	PM opbrengst										
Verplaatsen bibliotheek 	Verplaatsen en herontwikkelen huidige locatie	€ 4.000.000										
Vergroenen gevels en daken 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 600.000										
Kwaliteit en uitstraling bebouwing 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 1.000.000										
Stimuleringsfonds transitie 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 500.000										
Profilering, promotie & evenementen 	Verhogen budgetten. € 125.000,- per jaar voor de komende 4 jaar lang.	€ 500.000										
subtotaal		€ 30.500.000	€ 20.100.000	€ 1.600.000								
bijdrage reguliere budgetten		€ 1.600.000										
externe subsidies (stel ca. 10%)		€ 3.000.000	€ 2.000.000									
TOTAAL		€ 25.900.000	€ 18.100.000									

2 INLEIDING

In het Thematisch raadsakkoord 2018-2022 is afgesproken om het lokale democratische proces nieuwe vorm en inhoud te geven. Voor het thema “vitale ontwikkeling van het centrum, wijken en de dorpen” heeft de raad op 15 oktober 2018 het college opdracht gegeven een partnerovereenkomst te sluiten met Platform G1000.nu om het centrumplan Heerenveen vorm te geven middels een G1000-traject.

Er zijn tienduizend willekeurig ‘ingelootte’ inwoners van de gemeente Heerenveen uitgenodigd voor de Burgertop van de G1000Heerenveen op zaterdag 9 februari 2019. Wie niet was ingeloot maar wel wilde meedoen, kon zich aanmelden als ‘vrije denker’.

Vierhonderd inwoners/ vrije denkers hebben zich voor deelname aan de bijeenkomst aangemeld. In drie gespreksrondes de vraag besproken: ‘Wat gaan we doen met het centrum van Heerenveen?’. Dit leverde circa tweehonderdvijftig ideeën op. Aan het einde van de dag hebben 223 deelnemers zich aangemeld voor het vervolg om de ideeën van de Burgertop uit te werken naar concrete plannen voor het centrum van Heerenveen.

In het Burgerforum op 26 februari zijn 160 inwoners aan de slag gegaan met de circa tweehonderdvijftig ideeën uit de Burgertop. Alle deelnemers brachten vier stemmen uit op de ideeën die zij het belangrijkste vonden. Vervolgens werden de ideeën ondergebracht in thema’s, deze vormden de basis voor het vervolg. De deelnemers kozen vervolgens een thema waarbij zij wilden aansluiten. Zo vormden zij werkplaatsen: werkgroepen die aan de slag zijn gegaan met de centrumthema’s:

- » Faciliteiten
- » Historisch waterverbindend Heerenveen
- » Ontmoeten
- » Cultuur
- » Groen
- » Toegankelijkheid
- » Verkeer
- » Activiteiten
- » Verbinden
- » Winkels

De werkplaatsen hebben de ideeën voor het centrum uitgewerkt naar concrete voorstellen. Zij konden onafhankelijke experts en ervaringsdeskundigen raadplegen voor advies en kwamen regelmatig bij elkaar om hun plannen vorm te geven. De werkplaatsen informeerden elkaar regelmatig over de plannen. De werkplaatsen informeerden de overige inwoners van de gemeente ook over de voortgang van hun plannen en vroegen om feedback. Via de pagina www.G1000Heerenveen.nl/werkplaatsen gaven zij regelmatig een update en kon iedereen op de voorstellen van de werkplaatsen reageren.

De uitgewerkte voorstellen zijn tijdens de slotbijeenkomst van de G1000 op zaterdag 25 mei door de werkplaatsen gepresenteerd aan panels bestaande uit experts, ondernemers en burgers. Aan het einde van de dag zijn de voorstellen in stemming gebracht. De deelnemers aan de Burgertop van 9 februari 2019 konden op zaterdag 25 mei

zitting nemen in deze Burgerraad. Belangstellenden konden bij alle onderdelen aanwezig zijn, maar mochten geen stem uitbrengen op de voorstellen.

De Burgerraad, bestaande uit 118 inwoners van de gemeente Heerenveen, heeft op 25 mei gestemd over de voorstellen. . Uiteindelijk zijn er 51 concrete voorstellen aangeboden aan de Burgerraad. Hiervan zijn er 47 aangenomen. De voorstellen die zijn aangenomen, vormen samen het G1000 Burgerbesluit Centrum Heerenveen.

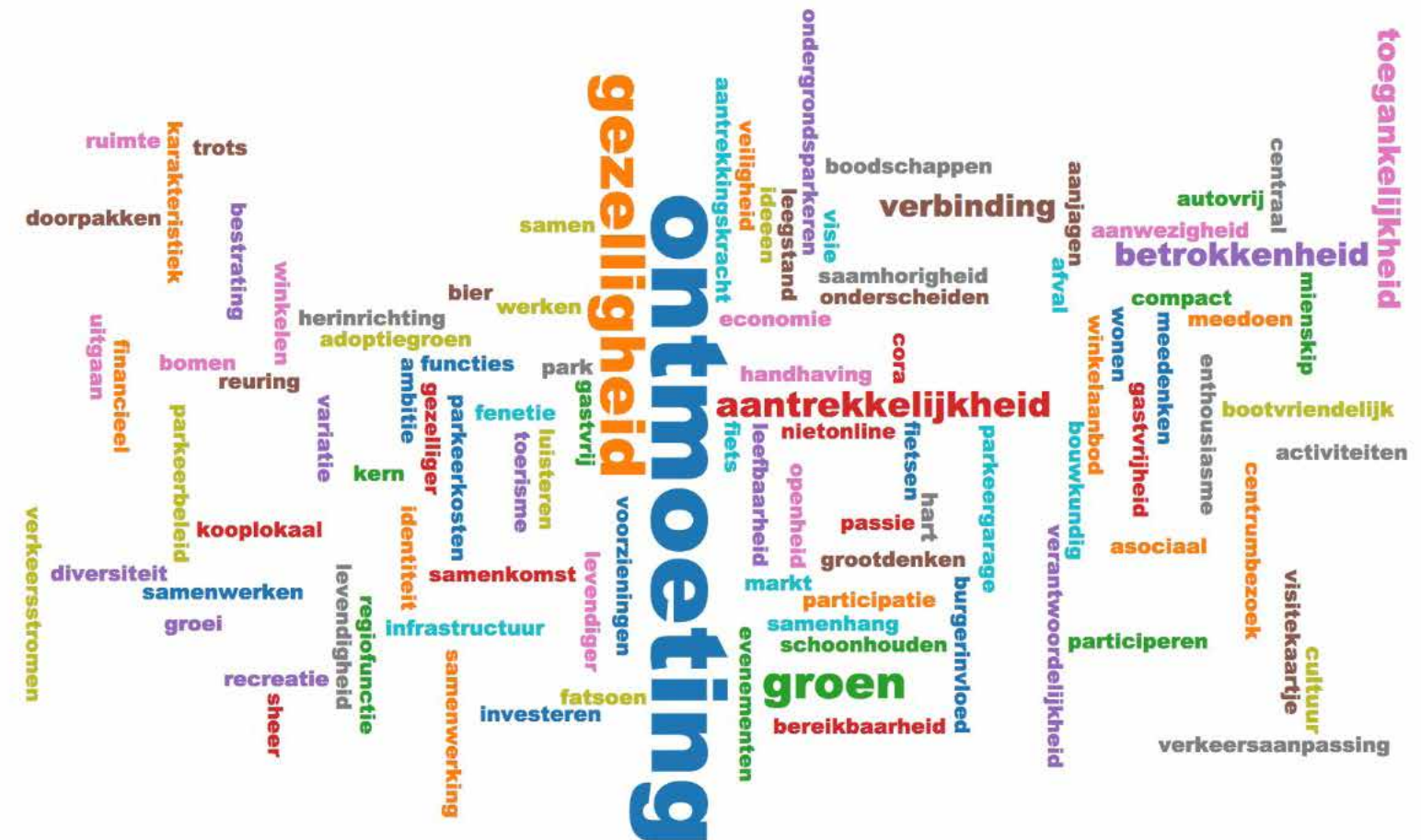
Het G1000 Burgerbesluit Centrum Heerenveen is na het besluit van de Burgerraad op 25 mei aan de voorzitter van de gemeenteraad aangeboden.

Parallel aan het G1000 proces is een groep uit de Heerenveense Ondernemers Vereniging (HOV), Heerenveen ‘n Gouden Plak, ondernemers, bewoners van het centrum, vastgoedeigenaren en –gebruikers, een aantal keren bijeen geweest: de G20. De G20 hecht veel waarde aan het G1000 proces en een aantal deelnemers van de G20 was ook actief deelnemer aan de G1000.

De G20 heeft aanvullend aan de G1000 een denkrichting gepresenteerd om te zorgen voor tijdige verdieping en concretisering, zodat snel begonnen kan worden met het realiseren van de gewenste en noodzakelijke ontwikkeling van het centrum van Heerenveen.

9

100%

WERKPLAATS 2: FACILITEITEN

Een **gastvrij** Heerenveen is het doel van de werkgroep Faciliteiten. Faciliteiten zijn een middel om een doel te bereiken. De werkgroep Faciliteiten heeft naar een groot aantal voorzieningen gekeken die bijdragen aan een gastvrij Heerenveen. Vijf, van naar ons idee belangrijke voorzieningen die bijdragen aan een gastvrij centrum van Heerenveen, heeft de werkgroep verder uitgewerkt:

1. Fietsstallingen
2. Spelen
3. Bankjes
4. Watertappunten
5. Openbare / opengestelde toiletten

Voorstellen van deze werkplaats die zijn aangenomen door de Burgerraad:

2.1 Overdekte fietsstallingen

Zorg in het vernieuwde centrum van Heerenveen voor overdekte fietsstallingen nabij de supermarkten.

2.2 Laadvoorzieningen fietsen

Zorg in het vernieuwde centrum van Heerenveen voor fietsstallingen met laadvoorzieningen nabij horecagelegenheden.

2.3 Uitnodigende speelplekken

Ontwerp in het nieuwe centrum 'spontane uitnodigende speelplekken'.

2.4 Multifunctionele objecten

Maak objecten multifunctioneel door bijvoorbeeld een schaakbord te verwerken in een bankje.

2.5 Zitplek om te ontmoeten

Maak in het centrum van Heerenveen voldoende zitplekken die niet alleen als rustpunt dienen maar door vorm, opstelling en uitstraling ook bijdragen aan ontmoeting.

2.6 Vormgeving bankjes

Sluit bij de vormgeving van bankjes aan bij de historische plaats in het centrum (turfbootbankjes langs de Lindegracht en turf op het gemeenteplein).

2.7 Drinkwater tappunten

In het ontwerp van het nieuwe centrum minimaal twee drinkwater tappunten opnemen.

2.8 Hogenood App

Heerenveen sluit zich aan bij de Hogenood App.

2.9 Aan de slag!

Ondernemers en gemeente gaan actief aan de slag met deze gastvrijheid.

WERKPLAATS 3: HISTORISCH WATERVERBINDEND HEERENVEEN

Het plan van de werkplaats is om het centrum van Heerenveen weer goed **bevaarbaar** te gaan maken voor alle watersporters en daarmee tevens **aantrekkelijker** te maken voor diverse toeristen en eigen inwoners. We richten ons voorstel op onderstaande punten:

- » Het aanpassen en aanbrengen van historische bruggen
- » Het aanbrengen van aanlegsteigers
- » Het verlagen van diverse kades
- » Het aanleggen van kleine haventjes
- » Het aankleden van de kades met groen
- » Het plaatsen van een informatie-kiosk
- » Het organiseren van evenementen
- » Het aanleggen van een passantenhaven op het Arrivaterrein

Voorstel van deze werkplaats dat is aangenomen door de Burgerraad:

3.1 (Her)plaatsen van twee historische bruggen

Hoofdbrug tussen Dracht en Vleesmarkt, Garstenbrug tussen Van Kleffenslaan en Nieuwstraat.

CENTRUM HEERENVEEN: OOK 'N GOUDEN PLAK!

Aangenomen voorstellen van de werkplaatsen door de Burgerraad:

WERKPLAATS 2 FACILITEITEN

- 2.1 Overdekte fietsstallingen
- 2.2 Laadvoorzieningen fietsen
- 2.3 Uitnodigende speelplekken
- 2.4 Multifunctionele objecten
- 2.5 Zitplek om te ontmoeten
- 2.6 Vormgeving bankjes
- 2.7 Drinkwater tappunten
- 2.8 Hogenood App
- 2.9 Aan de slag!

WERKPLAATS 3 HISTORISCH WATERVERBINDEND HEERENVEEN

- 3.1 (Her)plaatsen van twee historische bruggen

WERKPLAATS 4: ONTMOETEN

Beleving, sfeer en ontmoetingsplaatsen zijn belangrijke onderwerpen die tijdens bijeenkomsten van de Werkplaats Ontmoeten naar voren kwamen. Bij het woord ontmoeting denken we aan: ontmoetingselementen zoals bankjes, gratis recreatie, maar ook ontmoeting op diverse pleinen en parken in het centrum van Heerenveen. Ontmoetingen komen tot stand tussen mensen, daarom ons motto:

“Nooit alleen in ‘t hart van Heerenveen”

Mensen die nu naar het centrum van Heerenveen gaan, verblijven er vaak maar kort, maar door het centrum levendiger te maken, wordt een langer verblijf gestimuleerd.

We richten ons vooral op **ontmoetingen** buiten en op pleinen in het centrum van Heerenveen. Er is nagedacht over aanpassingen op de korte termijn, maar er worden ook ideeën gepresenteerd die meer tijd nodig hebben om gerealiseerd te worden.

Voorstellen van deze werkplaats die zijn aangenomen door de Burgerraad:

4.1 Aanpassingen Station

Het aanleggen van een bloemenparkje met zitgelegenheid
Het plaatsen van een opvallend kunstwerk en een informatiepaneel.

4.3 Aanpassingen Amelius van Oenemapark

Gratis recreëren aan picknicktafels
Minder steil maken van de kade
Klein podium
Contouren van de Kruiskerk realiseren in Corten staal

4.4 Aanpassingen Geerts Willigenplein

De huidige weg (verlengde van de Krugerkade) er dwars doorheen willen we verwijderen opdat het geheel één park wordt.
Sporten en bewegen stimuleren voor jong en oud door het plaatsen van buitenfitnessstoestellen en een skatebaan. Zitgelegenheid voor gratis recreatie.

4.5 Aanpassingen Schoolsteeg

Herstraten, aankleden met kunst, verlichting en verticaal groen.

4.6 Aanpassingen Gemeenteplein

Aanleggen trapsgewijs plateau aan het water.

4.7 Aanpassingen Ernst van Harenplein

Parkeerplaatsen verwijderen, het park/plein aankleden met groen en bestrating, een buitenpodium realiseren, kunstobjecten plaatsen die tevens als bankje of speelobject gebruikt kunnen worden en een speelfontein plaatsen.

4.8 Realiseren De Friese Markthal

Deze Friese markthal vormt de verbinding tussen het Gemeenteplein en het Ernst van Harenplein. De Markthal is te gebruiken voor markten, tentoonstellingen, evenementen en een zitgelegenheid. De Friese Markthal wordt geheel zelfdragend tussen en langs de gebouwen voorzien van glas. Aankleden met bijzondere verlichting, verticaal groen en ruimtelijke- en glaskunst. Ingang creëren naar de Heerenveense School om toegang te krijgen tot een broedplaats voor bedrijvigheid en creativiteit, startups en werkplaatsen.

WERKPLAATS 5: CULTUUR VERBINDT

Tijdens de Burgertop op 9 februari is weer duidelijk geworden dat de behoefte aan het versterken van cultuur door samenwerking en de verbinding van cultuur met het centrum erg groot is. Inwoners en ondernemers zien dat cultuur in grote mate kan bijdragen aan het tot stand brengen van meer ontmoeting, gezelligheid en verbinding in het centrum. Deze werkplaats is ontstaan uit deze behoefte en is aan de slag gegaan met de verdere ontwikkeling van het plan rondom cultuur in het centrum. Hieruit is het plan Cultuur verbindt ontstaan.

In het **Cultuurhuis** en **Cultuurpark** komt cultureel aanbod samen voor iedereen, gericht op ontmoeten, culturen en actief deelnemen. Het Cultuurbureau is hier als verbindende en facilitaire organisatie gevestigd. En er zijn **Cultuurroutes** die zorgen voor beleving en kleur in het hele centrum.

Voorstel van deze werkplaats dat is aangenomen door de Burgerraad:

5.1. Cultuurhuis, -bureau en -park

Vestig in/om De Heerenveense School een Cultuurhuis met een Cultuurbureau en een groen Cultuurpark waar alle culturele partners samenwerken en de inwoners en bezoekers met cultuur in aanraking kunnen komen en beleven. Daartoe worden ook verrassende Cultuurroutes aangelegd die de mensen informeren en tegelijkertijd (ver)leiden om het cultuurhart in het centrum van Heerenveen te bezoeken.

Aangenomen voorstellen van de werkplaatsen door de Burgerraad:**WERKPLAATS 4
ONTMOETEN**

- 4.1 Aanpassingen Station
- 4.3 Aanpassingen Amelius van Oenemapark
- 4.4 Aanpassingen Geerts Willigenplein
- 4.5 Aanpassingen Schoolsteeg
- 4.6 Aanpassingen Gemeenteplein
- 4.7 Aanpassingen Ernst van Harenplein
- 4.8 Realiseren De Friese Markthal

**WERKPLAATS 5
CULTUUR VERBINDT**

- 5.1 Cultuurhuis, -bureau en -park

WERKPLAATS 6: GROEN

Meer groen zorgt voor meer **ontspanning**, sfeer, biodiversiteit en is op meerdere manieren beter voor het (woon)milieu: schonere lucht, meer zuurstof en zorgt voor klimaatadaptatie. Bovendien nodigt het uit om elkaar te **ontmoeten**, biedt het een goed decor voor kunst en cultuur en geeft het ruimte voor evenementen. Groen is aantrekkelijk sfeervol en gezellig. En biedt met de jaargetijden een afwisselend beeld.

Een centrum waarin groen in al zijn vormen prominent aanwezig is. Een centrum met aandacht en zorg voor **klimaatbestendigheid** en het **versterken** van **biodiversiteit**. Waar de bewoners en bezoekers verrast worden door kleine groene **ontmoetingsplekjes** die uitnodigen tot rust en ontspanning.

Het verwezenlijken van de visie bereiken we door drie hoofdthema's aan te pakken:

1. Vergroen de infrastructuur naar en door het centrum.
2. Combineer de functies in het centrum met vergroening.
3. Vergroen gevels en daken van gebouwen in het centrum.

Voorstellen van deze werkplaats die zijn aangenomen door de Burgerraad:

6.1 Groenvisie

Stel de lange termijn groen visie "van groeikern naar groen kern" vast.

6.2 Groen paragraaf in plannen

Schrijf voor alle ruimtelijke plannen een groen paragraaf voor waarin beschreven wordt wat groen bijdraagt aan het menselijk welbevinden, biodiversiteit, flora en fauna en klimaatadaptatie.

6.3 Budget 'Centrumgroen'

Verhoog met 20.000 euro jaarlijks het budget voor aankleding van het centrum voor o.a.: bloembaskets, watertappunten, prullenbakken en bankjes.

6.4 Groene uitstraling centrum

Stel een uitvoeringsplan op voor herinrichting van alle bestrating in het centrum met als doel te komen tot een vriendelijk groen uitstraling.

6.5 Vergroenen daken en gevels

Stel subsidies ter beschikking voor het vergroening van daken en gevels.

6.6 Investeer in groen

Stel voor de invoering van de hoofdthema's € 500.000,- beschikbaar voor vergroening 'stenen eruit groen erin', € 300.000,- voor het aanbrengen van 100 bomen in het centrum en € 500.000,- voor het aanbrengen van verticale geveltuinen op het moderne gedeelte van het gemeentehuis.

WERKPLAATS 7.1: TOEGANKELIJKHEID

Maak het centrum van Heerenveen **veilig toegankelijk** voor voetgangers, fietsers en mensen met een beperking, maak het een sfeervol **aantrekkelijk winkel- en verblijfsgebied**, duurzaam en met een eigen identiteit. Ons voorstel richt zich op:

- » Een obstakelvrije zone langs de winkels
- » Een veilige fietsroute buiten het winkelgebied
- » Laden en lossen zo vroeg mogelijk in de ochtend
- » Maak het winkelgebied aantrekkelijker

Voorstellen van deze werkplaats die zijn aangenomen door de Burgerraad:

7.1.1 Veilig lopen

Realiseren van een obstakelvrije zone langs de winkels, daarbij rekening houdend met mensen met een visuele en/of andere mobiliteit beperking conform richtlijnen en rekening houdend met mensen met kinderwagens, etc.

7.1.2 Veilig fietsen

Realiseren van een veilige fietsroute net buiten het winkelgebied met voorrang voor fietsers, dit betekent ook niet fietsen in de Sieversstraat tijdens de openingstijden van de winkels. Fors uitbreiden van het aantal fietsparkeerplaatsen aan de rand van het winkelgebied, goed georganiseerd en aantrekkelijk, zodat iedereen er graag zijn/haar fiets stalt.

7.1.4 Laden en lossen

In overleg met direct betrokkenen (een afvaardiging van winkeliers en van de bezoekers/ consumenten) de laad- en lostijden in het centrum beperken om overlast te voorkomen en de winkelstraten toegankelijker te maken. Ontwikkel een visie op termijn voor bevoorrading van de winkels via een overslagpunt aan de rand van het centrum met gecombineerd elektrisch vervoer naar en binnen het centrum.

7.1.5 Aantrekkelijk winkelgebied

Doorbreek de lengterichting van de twee lange winkelstraten en accentueer de knooppunten, creëer stroken voor bankjes, bomen, een beperkt aantal fiets parkeerplekken, enkele uitstallingen en sfeerverlichting. Verfraai een aantal verbindingssstegen en maak ergens een speelplek voor kinderen.

7.1.6 Bewegwijzering

Zorg voor goede bewegwijzering, ook vanuit de omgeving, naar bijzondere gebouwen en locaties en het centrum in en uit, zodat iedereen gemakkelijk vindt wat hij zoekt en wellicht nieuwe dingen ontdekt.

7.1.7 Uitvoering/onderhoud

Zorg voor onderhoudsarm ontwerp en voer daar waar nodig onderhoud meteen uit zodra een defect is vastgesteld, om het risico op struikelen en vallen te beperken.

7.1.8 Handhaaf

Handhaaf afgesproken regels op een vriendelijke en duidelijke manier, ook die ten aanzien van obstakelvrije zones langs de winkels en geldende laad en lostijden voor toelevering aan winkels om de toegankelijkheid voor iedereen te waarborgen.

CENTRUM HEERENVEEN: OOK 'N GOUDEN PLAK!

Aangenomen voorstellen van de werkplaatsen door de Burgerraad:

WERKPLAATS 6 GROEN

- 6.1** Groenvisie
- 6.2** Groen paragraaf in plannen
- 6.3** Budget 'Centrumgroen'
- 6.4** Groene uitstraling centrum
- 6.5** Vergroenen daken en gevels
- 6.6** Investeer in groen

WERKPLAATS 7.1 TOEGANKELIJKHEID

- 7.1.1** Veilig lopen
- 7.1.2** Veilig fietsen
- 7.1.4** Laden en lossen
- 7.1.5** Aantrekkelijk winkelgebied
- 7.1.6** Bewegwijzering
- 7.1.7** Uitvoering/onderhoud
- 7.1.8** Handhaaf

WERKPLAATS 7.2: VERKEER

Het plan van onze werkplaats: het centrum Heerenveen beter bereikbaar maken voor iedereen. Veilig en goed **bereikbaar** per fiets, auto, bus en te voet. In ons voorstel hebben wij ons gericht op 3 speerpunten:

1. Een veilige en complete fietsroute in twee richtingen rondom het centrum, waardoor het centrum fietsvrij wordt en fietsers op minder plekken moeten oversteken.
2. Vrij parkeren buiten het centrum voor langparkeerders met een korte looproute naar het centrum.
3. Het splitsen van het busstation in 2 locaties aan de oost- en westkant van het treinstation, waardoor het busverkeer op de KR-Poststraat met 40% vermindert en er dus minder fijnstof wordt uitgestoten.

Voorstellen van deze werkplaats die zijn aangenomen door de Burgerraad:

7.2.1 Fietsroute centrum

Een veilige en complete fietsroute in twee richtingen rondom het centrum, waardoor het centrum fietsvrij wordt en fietsers op minder plekken moeten oversteken.

7.2.2. Vrij parkeren

Vrij parkeren buiten het centrum voor langparkeerders met een korte looproute naar het centrum.

WERKPLAATS 8: ACTIVITEITEN

De aanwezigheid van mensen is de grote aantrekkingskracht van een centrum. Onze voorstellen zijn gericht op het organiseren van **meer activiteiten**, sport en spel én een goede promotie daarvan om mensen naar het centrum te trekken en (langer) te laten blijven.

We willen meteen aan de slag met een bruisend centrum; een centrum waar altijd **iets te beleven is**, voor zowel jong als oud, een centrum dat uitnodigt om te **verblijven**, elkaar te **ontmoeten**, of gewoon naar anderen te kijken. Het centrum moet de huiskamer en een verbindende kracht in Heerenveen zijn. Een plek waar het fijn is om te zijn, voor en door mensen. We denken dat de werkelijke aantrekkingskracht van het centrum namelijk de aanwezigheid van mensen is. Denk aan het lege terras waar niemand als eerste gaat zitten. Het succes van het centrum zit niet alleen in een mooie inrichting (de 'hardware'), maar vooral in het programma en de organisatie (de 'software'). Geïnspireerd op de uitspraak van de Deense architect Jan Gehl: 'de grootste attractie van de stad zijn mensen'.

'Het centrum als de huiskamer van Heerenveen'

Om dit te bereiken moet het centrum van Heerenveen een scala van activiteiten, aanleidingen en plekken bieden, die mensen naar het centrum trekken, maar hen vervolgens ook verleiden om (langer) te blijven. Wij hebben ons daarbij gericht op activiteiten. Activiteiten kunnen een groot effect hebben, terwijl ze relatief simpel te organiseren zijn, de mogelijkheid bieden om te experimenteren, geen grote investeringen vragen, en iedereen er bij te betrekken is. En niet op de laatste plaats: we kunnen er nu meteen mee beginnen. Het gaat daarbij niet om alleen grote evenementen, maar ook om kleine aanleidingen die altijd aanwezig zijn.

Voorstellen van deze werkplaats die zijn aangenomen door de Burgerraad:

8.1 Budget promotie

De gemeente draagt structureel bij aan de promotie van het centrum van Heerenveen.

8.2 Budget activiteiten

De gemeente stelt voor drie jaar een budget beschikbaar voor de organisatie, programmering en uitvoering van activiteiten in het centrum. Na drie jaar volgt een voorstel tot vervolg op basis van een evaluatie.

Aangenomen voorstellen van de werkplaatsen door de Burgerraad:**WERKPLAATS 7.2
VERKEER**

- 7.2.1** Fietsroute centrum
- 7.2.2** Vrij parkeren

**WERKPLAATS 8
ACTIVITEITEN**

- 8.1** Budget promotie
- 8.2** Budget activiteiten

WERKPLAATS 9 VERBINDEN

In ons voorstel richten we ons op meer dan uitsluitend verbindingen, meer dan infrastructuur. Het is het totaal van de fysieke structuur van het centrum.

Heerenveen ligt op verbindinglijnen van wegen, water en spoor. Heerenveen als gemeente heeft belang om de verbinding van het centrum met het hele gebied van de gemeente goed en logisch te laten zijn.

Een centrum dat leefbaar is, zal vooral "leesbaar" moeten zijn.

Herkenbare functies, eventueel met ondersteuning door bewegwijzering en een inrichting met beplanting, bestrating en verlichting. Dan zal het centrum van Heerenveen zich onderscheiden.

Maar met ons voorstel willen we ook **mensen verbinden**, bijvoorbeeld door hen samen te laten komen in al hun verscheidenheid en behoeften. Een centrum dat dat biedt, verbindt mensen. Dat is de voornaamste rol voor een centrum.

Voorstellen van deze werkplaats die zijn aangenomen door de Burgerraad:

9.2 Schoolsteeg - verbindingsteeg

Maak van de Schoolsteeg een verbindingsteeg met beleving door overkapping, openwerken wanden, verlichting en aankleding.

9.3 Verlichtingsplan Geerts Willigenplein

Maak een verlichtingsplan voor het Geerts Willigenplein en de toegangsstraten die zorgen voor een ware beleving van het plein in de avond.

9.4 Cultuurpark/plein

Realiseer een cultuurpark/plein voor het museum op het Ernst van Harenplein.

9.5 Openluchttheater/podium

Realiseer een openluchttheater/podium bij het Oenemapark/De Kolk/Breedpad.

9.6 Herontwikkeling Arriva-terrein

Ontwikkel het Arriva-terrein tot woon/haven gebied.

9.7 Herontwikkeling Stationsgebied

Her ontwikkel het stationsgebied met nieuwe stationsgebouwen tot een gebied met allure, dat de bezoeker welkom heet en natuurlijk naar het centrum leidt.

9.8 Wandelroutes centrum

Realiseer 4 verbindende thema wandelroutes door het centrum.

WERKPLAATS 10: WINKELS

Met een centrum waarin de winkels zijn geconcentreerd in de straten die samen een 8 vormen, wordt een **toekomstbestendig, compact** en **aantrekkelijk winkelcentrum** gerealiseerd. Door krachten te bundelen kan optimaal worden samengewerkt vanuit de kracht van de 8. Om te werken aan een toekomstbestendig, aantrekkelijk en sfeervol centrum te komen is er echter meer nodig. Vanuit de focus bij de winkels zijn er dan ook aanvullende voorstellen geformuleerd, die hieraan bijdragen. Om te komen tot een compact en aantrekkelijk winkelgebied voor iedereen, waar het plezierig vertoeven, werken en wonen, richt ons voorstel ons op:

- » Compacter centrum
- » Beheersing leegstand
- » Diversiteit in aanbod
- » Plan markt centraal
- » Openingstijden
- » Plan promotie
- » Bundelen van krachten

10.1 Compact centrum

Oprichten van een stimuleringsfonds voor realisatie van een compacter centrum.

10.2 Tijdelijke invulling leegstaande panden

Oprichten van een financieringsfonds om tijdelijke voorzieningen voor leegstaande panden te realiseren.

10.3 Promotie centrum

Promotieplan voor promoten centrum en aantrekken nieuwe ondernemers.

10.4 Zaterdagmarkt

Centreren van zaterdag-markt op Gemeenteplein, Van Harenspad, Overkluizing en Lindegracht.

10.5 Centrumoverleg

Het organiseren van 1 centrumoverleg tussen vastgoedeigenaren, ondernemers en Gemeente Heerenveen.

Aangenomen voorstellen van de werkplaatsen door de Burgerraad:**WERKPLAATS 9
VERBINDEN**

- 9.2** Schoolsteeg - verbindingsteeg
- 9.3** Verlichtingsplan Geerts Willigenplein
- 9.4** Cultuurpark/plein
- 9.5** Openluchttheater/podium
- 9.6** Herontwikkeling Arriva-terrein
- 9.7** Herontwikkeling Stationsgebied
- 9.8** Wandelroutes centrum

**WERKPLAATS 10
WINKELS**

- 10.1** Compact centrum
- 10.2** Tijdelijke invulling leegstaande panden
- 10.3** Promotie centrum
- 10.4** Zaterdagmarkt
- 10.5** Centrumoverleg

3.2 G20

De G20 heeft zich met name gericht op het kernwinkelgebied en het aangrenzende horecacluster. In het G20 proces zijn de verschillende opgaven per deelgebied beschreven. Het centrum is opgedeeld in 8 deelgebieden:

- » A. Winkelgebied Dracht en Sieversstraat.
- » B. Horeca Cluster. Omgeving Oude Koemarkt/Breedpad.
- » C. Geerts Willigenplein.
- » D. Winkelen en horeca aan het water. Omgeving Lindegracht/ Gemeenteplein.
- » E. Cultureel kwartier. Omgeving Ernst van Harenplein.
- » F. ABC locatie. Omgeving Gashoudersplein.
- » G. Burgemeester Kuperusplein.
- » H. Molenplein.

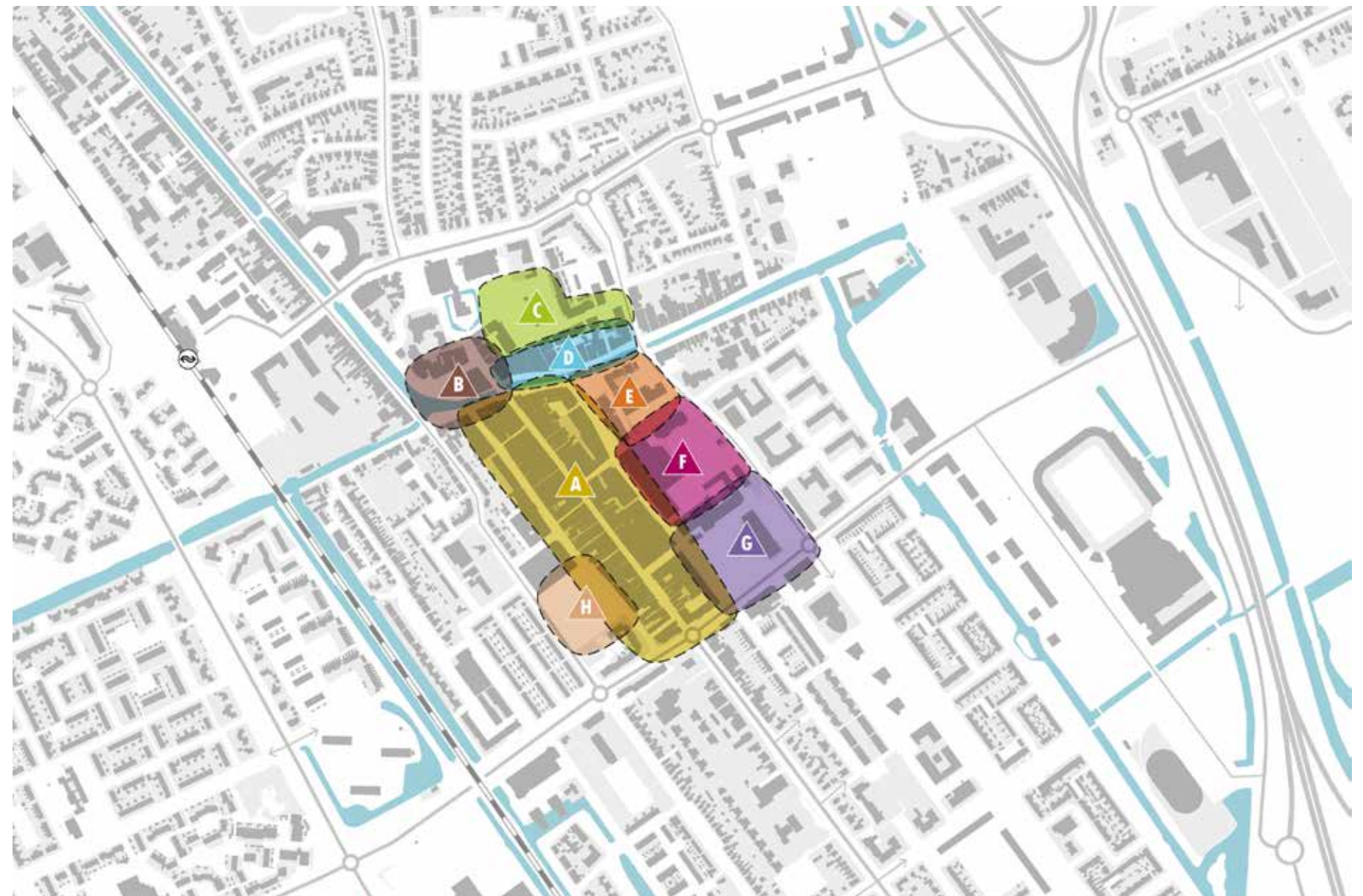
Per deelgebied is een aantal opgaven benoemd. Het overzicht van de opgaven per deelgebied is op de volgende pagina weergegeven.

Voor deze gebieden is een organisatiestructuur bedacht om het Heerenveense centrum tot 'n gouden plak te transformeren. Aan vijf thema's zijn strategische doelen gekoppeld. Om deze doelstellingen te behalen zijn een aantal maatregelen of opgaven per thema geformuleerd. De laatste stap in het schema maakt inzichtelijk welke partners bij dit proces betrokken worden.

Naast de opgaven die per deelgebied worden voorgesteld zijn er ook een aantal opgaven die deelgebied overschrijdend zijn:

- » X.1 Centrale aansturing/ Programma organisatie.
- » X.2 Professionaliseren Centrum Promotie Heerenveen (CPH).
- » X.3 Promotie en events centraal coördineren.
- » X.4 Meten is weten.

Deze voorstellen hebben vooral te maken met de organisatie om ontwikkelingen van de grond te krijgen.

LEGENDA

- A Deelgebied: Winkelgebied Dracht/ Sieversstraat
- B Deelgebied: Horeca cluster Oude Koemarkt/ Vleesmarkt/ Breedpad
- C Deelgebied: Geerts Willigenplein
- D Deelgebied: Lindegracht
- E Deelgebied: Cultuurcluster Ernst van Harenplein
- F Deelgebied: ABC complex/ Gashoudersplein
- G Deelgebied: Burgemeester Kuperusplein
- H Deelgebied: Molenplein

GEBIEDSDEAL PER DEELGEBIED

Om de betrokkenheid van alle belanghebbende partijen te vergroten wordt voorgesteld om per deelgebied een gebiedsdeal te sluiten.

Een gebiedsdeal is een overeenkomst waarin alle belanghebbende partijen binnen het betreffende deelgebied vastleggen gezamenlijk tot een ontwikkeling te komen. De visie zoals die in hoofdstuk 5 is uiteengezet is hiervoor leidend.

Het sluiten van een gebiedsdeal is een interessante methode om tot gewenste ontwikkelingen te komen. Bovendien een methodiek die past bij het huidige proces waarin we in gezamenlijkheid werken de toekomst van ons centrum.

Programma Heerenveen centrum: ook 'n gouden plak					
Thema's	Fysiek	Economisch	Vitaliteit	Marketing	Organisatie
Strategisch doel	Verbeteren uitstraling	Diversiteit in aanbod	Een schoon en gastvrij Heerenveen	Versterken imago Heerenveen	Gezamenlijke centraal aangestuurde organisatie
Maatregelen	- Historie en kwaliteit panden terugbrengen - Investeren in sfeer - Herinrichting openbare ruimte - Herontwikkeling ABC complex - Compact maken winkelgebied - Stegenplan	- Leegstand - Diversiteit in aanbod - Pop-up initiatieven - Verplaatsingen - Verstraatje	- Zitbankjes - Prullenbakken - Schoon - Hanging baskets - Fietsparken - Markt verplaatsen - Parkerverwijzing - Uitstallingen - Metten is weten	- Promotie en events coördineren centraal vanuit 'n gouden plak - Ondemmers, cultuur en sportvelden als ambassadeurs	- Centrale aansturing - Stagvaardige programma-organisatie - Gebiedsdeals - Thema's - Convenant G20 - Convenant per gebiedsdeal - Professionaliseren CPH
Partners	vastgoedeigenaren	ondernemers, cultuur	gemeente	'n gouden plak	Met z'n allen

VOLLEDIG CENTRUMGEBIED

- X.1Centrale aansturing/
Programma organisatie
- X.2Professionaliseren
Centrum Promotie Heerenveen
- X.3Promotie en events centraal
coördineren
- X.4Meten is weten

DEELGEBIED A
WINKELGEBIED DRACHT &
SIEVERSSTRAAT

- A.1Hoofdader versterken
- A.2Historische uitstraling
- A.3Gevelaanpak
- A.4Leegstand
- A.5Entree versterken
- A.6Openbare ruimte
- A.7Ontmoeten & Groen

DEELGEBIED B
HORECA CLUSTER

- B.1Beleving, sfeer achter de Kerk en
Oude Koemarkt verbeteren
- B.2Kwaliteitsimpuls horeca in
gezamenlijkheid
- B.3Diversiteit in sferen voor
verschillende doelgroepen

DEELGEBIED C
GEERTS WILLIGENPLEIN

- C.1Transformatie van plein naar
Geerts Willigenpark
- C.2Verbinding Lindegracht
- C.3Herontwikkeling KPN

DEELGEBIED D
WINKELN EN HORECA
AAN HET WATER

- D.1Levendigheid rond de Lindegracht
- D.2Water betrekken bij beleving, meer
groen
- D.3Markt verplaatsen

DEELGEBIED E
CULTUREEL KWARTIER

- E.1Realisatie Cultuurhuis
- E.2Herinrichting Ernst van Harenplein

DEELGEBIED F
ABC LOCATIE, GASHOUDERSPLEIN

- F.1Volwaardige inbedding in
centrumstructuur
- F.2Herontwikkeling tot compact
winkelcluster
- F.3Toevoegen wonen
- F.4Parkeren reorganiseren
- F.5Bevoorrading
- F.6Verbinding cultuurcluster

DEELGEBIED G
BURGEMEESTER KUPERUSPLEIN

- G.1Herinrichting plein met
ontmoetingsplek & groen
- G.2Parkeren zo mogelijk ondergronds
brengen
- G.3MedalPlaza
- G.4Selfiespot
- G.5Herontwikkeling postkantoor+
woningbouw

DEELGEBIED H
MOLENPLEIN

- H.1Verbinding met centrum
optimaliseren
- H.2Aanpak Romkessteeg
- H.3Fietsparkeren

3.3 G1000 & G20: OVEREENKOMSTEN

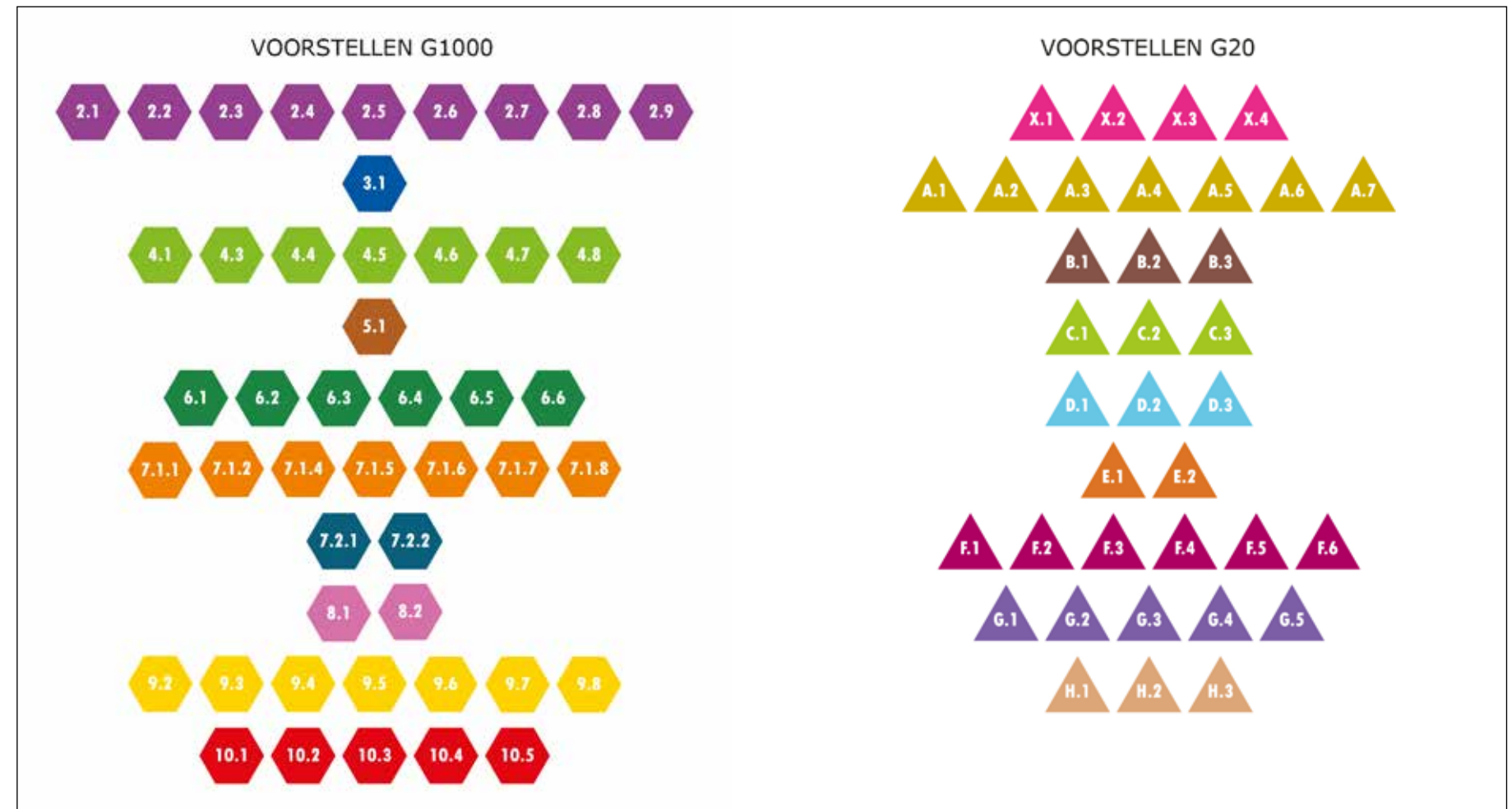
Inhoudelijk tonen de voorstellen zoals die zijn voortgekomen uit beide processen meerdere gelijkenissen. Een opvallend verschil is het gebied dat als centrum wordt gezien. In het G20 proces ligt de focus volledig op het kernwinkelgebied, terwijl er in het G1000 proces ook uitspraken zijn gedaan over het stationsgebied en in mindere mate voor het Sportstadgebied.

Begrippen als '**ontmoeten**' en '**verbinden**' worden met regelmaat genoemd. Het realiseren van een openbare ruimte die letterlijk ruimte biedt voor ontmoeten en als een **prettige plek** wordt ervaren wordt als één van de belangrijkste opgaven voor het nieuwe centrum gezien.

De **leegstand** moet worden aangepakt, waarbij het **compact** maken van het **centrum** als meest concrete maatregel wordt genoemd. De winkels zijn goed **bereikbaar** door de korte loopafstanden van de parkeerterrein naar de winkels.

Keerzijde van deze situatie is de negatieve uitstraling die deze parkeerterreinen met zich meebrengen. Het reduceren van het aantal parkeerplaatsen op het maaiveld in combinatie met het toevoegen van **openbaar groen** is een gezamenlijke wens. Men ziet graag een clustering van **culturele functies**.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat het de gezamenlijke ambitie is om te komen tot een sfeervol en gastvrij centrum voor bezoekers die langer blijven en vaker komen.

AANPAKKEN LEEGSTAND

COMPACT WINKELGEBIED

ONTMOETING

FACILITEITEN VOOR
FIETSERS VERSTERKENHERINRICHTING
PARKEERTERRAINENVERBETEREN VAN DE
SFEER

CULTUREEL KWARTIER

AANPAKKEN VAN DE
STEGEN

VERVANGEN BESTRATING

VERGROENEN

VERSTERKEN
WATERBELEVING

3.4 G1000 & G20: KRACHTEN BUNDELEN

Om meer inzicht te krijgen in de opgaven die per deelgebied spelen, zijn de voorstellen vanuit het G1000 proces ook gekoppeld aan deze 8 deelgebieden. Doordat er in het G1000-proces ook opgaven zijn geformuleerd over gebieden buiten het kernwinkelgebied, zijn er aan de 8 deelgebieden nog 4 deelgebieden toegevoegd:

- » I. Stationsgebied
- » J. Herenwal
- » K. Sportstad
- » L. Vlinderbuurt

Voor aanpassingen van het stationsgebied zijn diverse voorstellen vanuit het G1000-proces naar voren gekomen. Het stationsgebied wordt als onderdeel van het centrum gezien en er worden veel kansen gezien voor ontwikkelingen die ons centrum een impuls kan geven. Met name de huidige locatie van de busremise, het 'Arriva terrein', wordt als een interessante ontwikkellocatie gezien.

Het stationsgebied is een belangrijk 'bronpunt' voor mensen die een bezoek brengen aan Heerenveen. Een bronpunt is een plek waar bezoekers met hun vervoersmiddel aankomen en vanwaar zij lopend naar hun bestemming gaan. Een heldere en veilig (loop)route van het stationsgebied naar het kernwinkelgebied is een vereiste. Dit is de reden waarom de Herenwal (deelgebied J) op de kaart gekomen.

Ruimte om te ontwikkelen is er ook nog in het Sportstadgebied. Alhoewel er over ontwikkelingen in dit deelgebied geen specifieke voorstellen zijn aangereikt wordt het gebied wel gezien als goede locatie om de parkeerbalans in ons centrum te herstellen. De parkeerbalans moet hersteld worden op het moment dat er aan de oostzijde van ons centrum parkeerplaatsen verdwijnen als de openbare ruimte groener ingericht gaat worden. Het Sportstadgebied ligt aan de belangrijkste ontsluitingsweg van het Heerenveense centrum en is daarmee een belangrijk visitekaartje van ons centrum. Voor het versterken van de ruimtelijke samenhang, met name een betere verbinding met het kernwinkelgebied voor fietsers en voetgangers, is het van belang om ook het Sportstadgebied mee te nemen in de visie op ons centrum. De Vlinderbuurt (deelgebied L) is als schakel tussen kernwinkelgebied en Sportstad onmisbaar om beide gebieden op een goede manier met elkaar te verbinden.

Op de volgende pagina's wordt een overzicht van de verschillende opgaven per deelgebied getoond zoals die uit het G1000 en G20 proces naar voren zijn gekomen.

LEGENDA

- ▲ Deelgebied: Winkelgebied Dracht/ Sieversstraat
- ▲ Deelgebied: Horeca cluster Oude Koemarkt/ Vleesmarkt/ Breedpad
- ▲ Deelgebied: Geerts Willigenplein
- ▲ Deelgebied: Lindegracht
- ▲ Deelgebied: Cultuurcluster Ernst van Harenplein
- ▲ Deelgebied: ABC complex/ Gashoudersplein
- ▲ Deelgebied: Burgemeester Kuperusplein
- ▲ Deelgebied: Molenplein
- ▲ Deelgebied: Stationsgebied
- ▲ Deelgebied: Herenwal
- ▲ Deelgebied: Sportstad
- ▲ Deelgebied: Vlinderbuurt

A: WINKELGEBIED DRACHT & SIEVERSSTRAAT

Het verhaal van de plek

De Dracht dankt zijn naam aan een gelijknamig riviertje dat ooit bij Oudeschoot ontsprong en op deze plek naar het noorden liep met daarnaast een noord-zuid pad. Tot eind jaren vijftig van de twintigste eeuw was de Dracht onderdeel van de doorgaande verkeersroute tussen Zwolle en Leeuwarden.

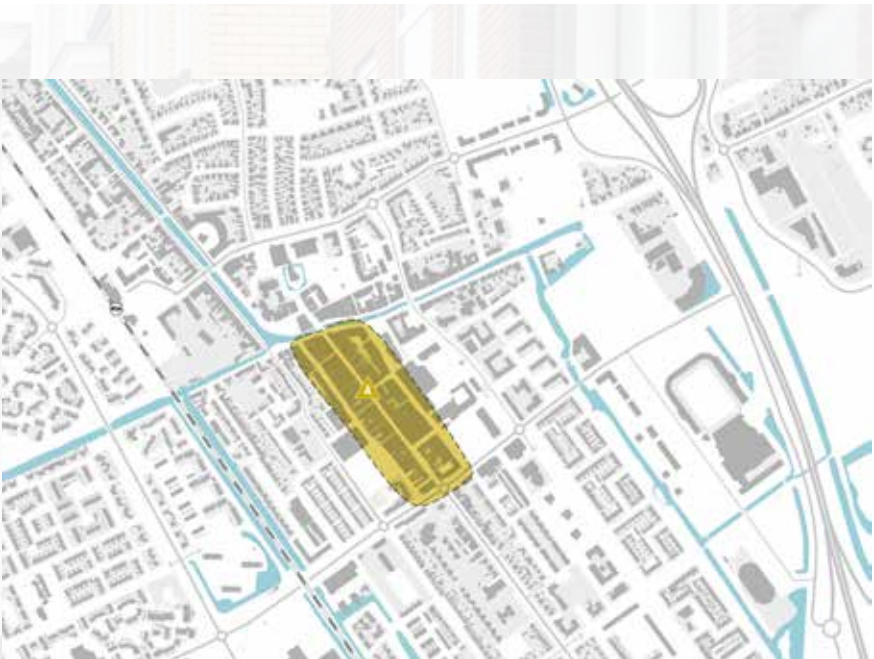
Een decennium later werd besloten de hoofdwinkelstraat voor gemotoriseerd verkeer af te sluiten. Aan het begin van de 21^e eeuw kreeg de Dracht zijn huidige bestrating. Nog altijd is de Dracht de belangrijkste winkelstraat van het Heerenveense centrum.

De Sieversstraat loopt parallel aan de Dracht en staat via de Pleinweg, Minckelerstraat en het Van Harenspad in verbinding met de Dracht. Tot in de jaren tachtig van de twintigste eeuw was de Sieversstraat nog niet een van de hoofdwinkelstraten. Nu maakt de straat deel uit van de zogenaamde winkelacht.

Behalve de Heerenveense school en Oenemastate is nagenoeg alle bebouwing tussen het Burgemeester Kuperusplein en het Gemeenteplein gesloopt om langzamerhand te ontwikkelen tot de winkelstraat zoals we die nu kennen.

Voorstellen voor dit deelgebied

De voorstellen voor dit deelgebied zijn divers van aard. Een aantal voorstellen richt zich op de uitstraling van het gebied en hoe deze uitstraling verbeterd kan worden. De uitstraling heeft niet uitsluitend betrekking op het fysieke aspect (bijvoorbeeld het aanpassen van de bestrating) maar ook op het terugdringen van de leegstand en het organiseren van activiteiten. Andere voorstellen zijn concretere voorstellen voor fysieke aanpassingen binnen het deelgebied. Meest in het oog springende aanpassing is de wens om het doorgaande fietsverkeer via de Sieversstraat om te leiden en om de locatie van de zaterdagmarkt te wijzigen. Ook het opwaarderen van de stegen en het aanpassen van de bestrating staat hoog op het wensenlijstje van bezoekers en ondernemers.

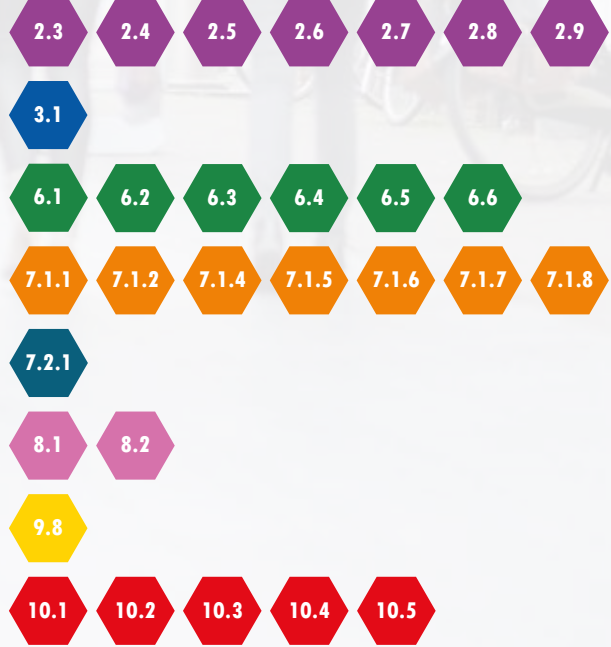
LEGENDA

deelgebied A: Winkelgebied Dracht & Sieversstraat

voorstellen G20

voorstellen G1000

B: HORECACLUSTER

Het verhaal van de plek

De Veemarkt en Achter de Kerk vormen samen een schakel tussen de Dracht en de Fok in de historische noord – zuid route. In de tweede helft van de 19^e eeuw liep hier de tramlijn van Joure naar Gorredijk. Rondom de bocht van de Compagnonsvaart en de Heeresloot ontstond de eerste bebouwing van de plaats Heerenveen. Van de oude Kruiskerk is het fundament zichtbaar gemaakt in het huidige Amelius van Oenemapark. Het park was begin van de 20^e eeuw nog bijna volledig bebouwd. Op de kruising van de voormalige gemeenten Haskerland, Schoterland en Aengwirden staat een replica van de grensleeuw die hier ooit gestaan heeft. Bij de herinrichting begin 21^e eeuw is de grens tussen Schoterland en Aengwirden zichtbaar gemaakt.

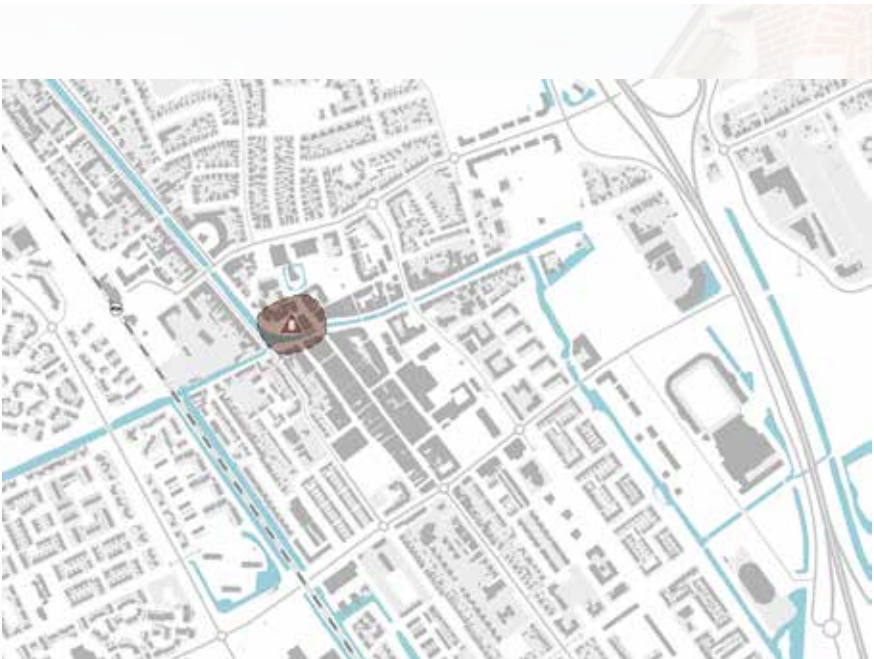
Het Breedpad was een overslagplaats waar eerst zeilschepen en later gemotoriseerde vaartuigen afmeerden. Niet alleen turf maar ook vee en dergelijke werden van wal naar schip gehesen en andersom. Langzamerhand nam deze vorm van handel af.

De hoofdbrug was lange tijd de verbinding tussen de Dracht en de Vleesmarkt/ Oude Koemarkt. Begin jaren dertig van de twintigste eeuw werd de brug vervangen door een nieuwe brug die beter geschikt was voor het toenemende autoverkeer. Nadat in 1968 besloten was ons centrum voor gemotoriseerd verkeer af te sluiten werd de brug vervangen door de overkluizing. Bij de bouw van de overkluizing werd aan het Breedpad-zijde een verlaging gemaakt. De verlaging werd als een mooie zitplek ingericht met uitzicht op de bocht in het water richting Heeresloot. Bij de laatste herinrichting is deze zitplek verdwenen. De bouw van de overkluizing maakte hier definitief een einde aan. Nadat de bebouwing tussen Achter de Kerk en het water was gesloopt werd een begin gemaakt met de aanleg van het parkje.

Voorstellen voor dit deelgebied

In het algemeen wordt gesteld dat het horecagebied van Heerenveen een kwaliteitsinjectie nodig heeft. Deze kwaliteitsinjectie richt zich op het gastheerschap, het aanbod en de openbare ruimte.

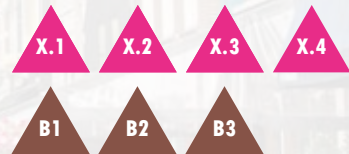
Met het historisch water van de Heeresloot en de Schoterlandse Compagnonsvaart liggen hier kansen om de beleving van de openbare ruimte een impuls te geven.

LEGENDA

deelgebied B: Horeca cluster

voorstellen G20

voorstellen G1000

C: GEERTS WILLIGENPLEIN**Het verhaal van de plek**

Het gebied rondom het huidige Geerts Willigenplein was rond 1800 al bebouwd met kleinschalige bebouwing. In de tweede helft van de 20^e eeuw werd het merendeel van de oude bebouwing gesloopt. Langs de randen verschenen grotere bouwblokken met woningen, bedrijven en een school. Een deel van het gebied werd ingericht als park. Maar het grootste deel werd ingericht als parkeerterrein voor een optimale bereikbaarheid van het centrum voor het toenemende autoverkeer. Aan het eind van de 20^e eeuw heeft het gebied weer een transformatie ondergaan, waarbij de randen opnieuw bebouwd werden met daartussen een groot parkeerterrein. Begin van de 21^e eeuw werd het parkeren onder het maaiveld geplaatst in de eerste openbare parkeergarage van Heerenveen. Bovengronds werd een park ingericht met voornamelijk grote grasvlakken en langs de randen enkele boomgroepen.

Voorstellen voor dit deelgebied

De groene ruimte op het dak van de parkeergarage wordt als waardevol beschouwd, maar er wordt tegelijkertijd geconcludeerd dat het park verscholen ligt. De verbinding met het kernwinkelgebied moet worden verbeterd en het groene karakter kan nog verder versterkt worden om het tot een aantrekkelijke verblijfsruimte te transformeren. Met name de verbinding via de Schoolsteeg naar de Lindegracht/Gemeenteplein vraagt om een kwaliteitsimpuls.

LEGENDA**deelgebied C: Geerts willigenplein**

voorstellen G20

voorstellen G1000

D: WINKELN EN HORECA AAN HET WATER**Verhaal van de plek****Lindegracht**

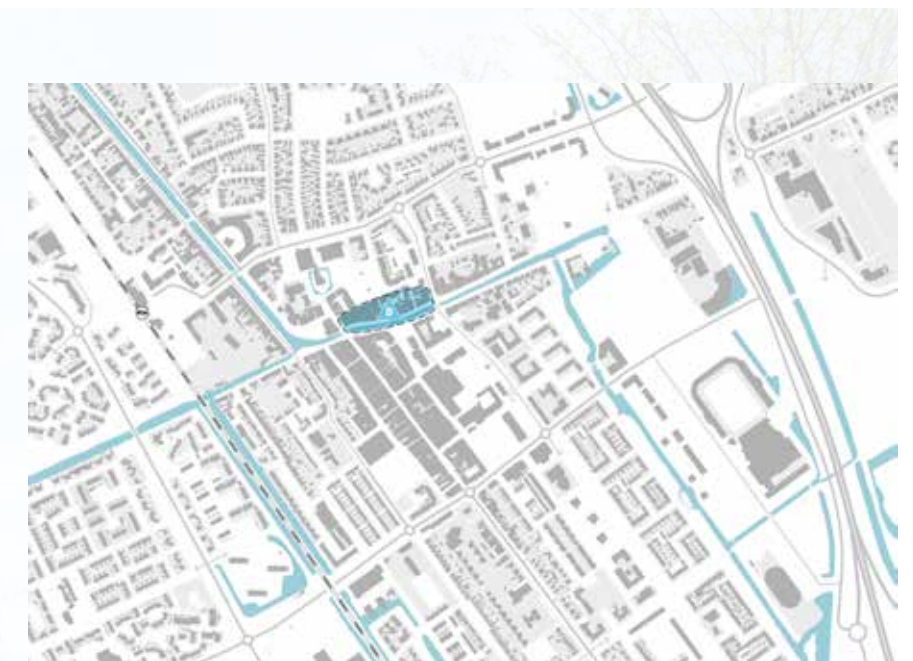
De Lindegracht vormde het startpunt van de veenontginning halverwege de 16^e eeuw. Het water van de Compagnonsvaart vormde een belangrijke rol in het transport van het veen. In 1566 was de vaart al uitgegraven tot De Knipe. De ontwikkeling van de bebouwing volgde de route langs de vaart. De bloei van de handel is nu nog af te lezen aan de historische bebouwing aan de Lindegracht.

Gemeenteplein

Oenemastate (1664), het voormalige gemeentehuis van Schoterland is met zijn markante voorgevel beeldbepalend voor het Gemeenteplein. De historische bebouwing aan de oostzijde is nog intact. De bebouwing aan de westzijde is in de laatste decennia van de 20^e eeuw geheel verdwenen. In aansluiting van de bouw van de Sieversstraat is hier grootschaliger bebouwing voor teruggekomen. Tot de bouw van de overkluizing begin jaren zeventig van de vorige eeuw een feit was, lag het Gemeenteplein aan een doorgaande vaarroute.

Voorstellen voor dit deelgebied

Ook voor dit deelgebied wordt vooral ingezet op het verbeteren van de sfeer/uitstraling van het gebied. De ligging aan de Schoterlandse Compagnonsvaart wordt hierbij als belangrijkste middel gezien.

LEGENDA**deelgebied D: Winkelen en horeca aan het water**

voorstellen G20

voorstellen G1000

E: CULTUREEL KWARTIER**Verhaal van de plek**

Al sinds de tijd van de turfhandel was Heerenveen goed bereikbaar en kreeg de plaats een streekfunctie. Een van de voorbeelden hiervan was de bouw van de Heerenveense school. De school werd gebouwd achter de bebouwing aan de Compagnonsvaart, aangrenzend aan het toen nog onbebouwde landschap. Toen de school in 1908 openging had het 13 lokalen, bestemd voor zowel het lagere onderwijs als de MULO. Met de uitbreiding op de verdieping in 1954 krijgt de school zijn huidige aanzien. Tot 1980 was het gebouw als school in gebruik. Sindsdien heeft het gebouw verschillende andere functies gehuisvest. Momenteel is het Museum Heerenveen hier gevestigd.

Voorstellen voor dit deelgebied

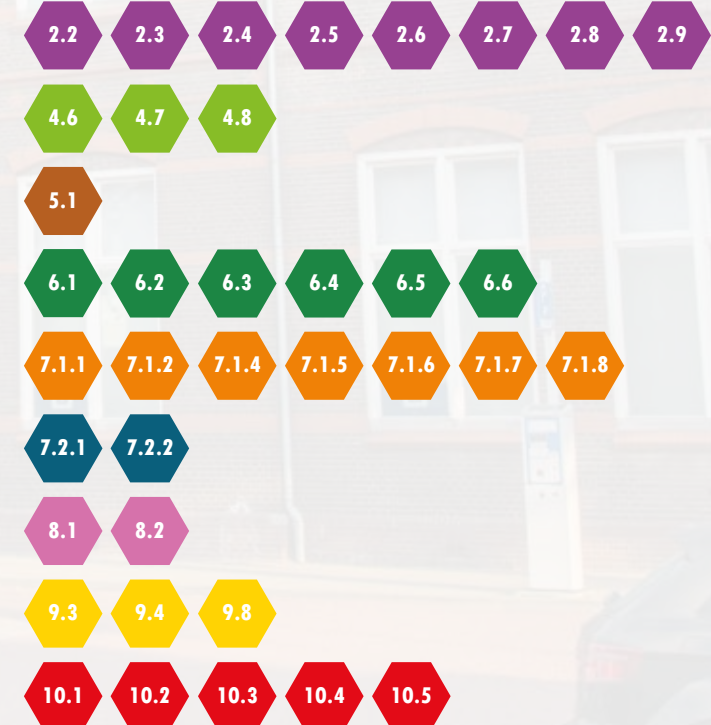
In beide processen wordt deze locatie gezien als de locatie voor de clustering van culturele functies. Tevens is het een gedeelde wens om de buitenruimte groener aan te kleden om de Heerenveense School een prominentere plek te geven.

LEGENDA**deelgebied E: Cultureel kwartier**

voorstellen G20

voorstellen G1000

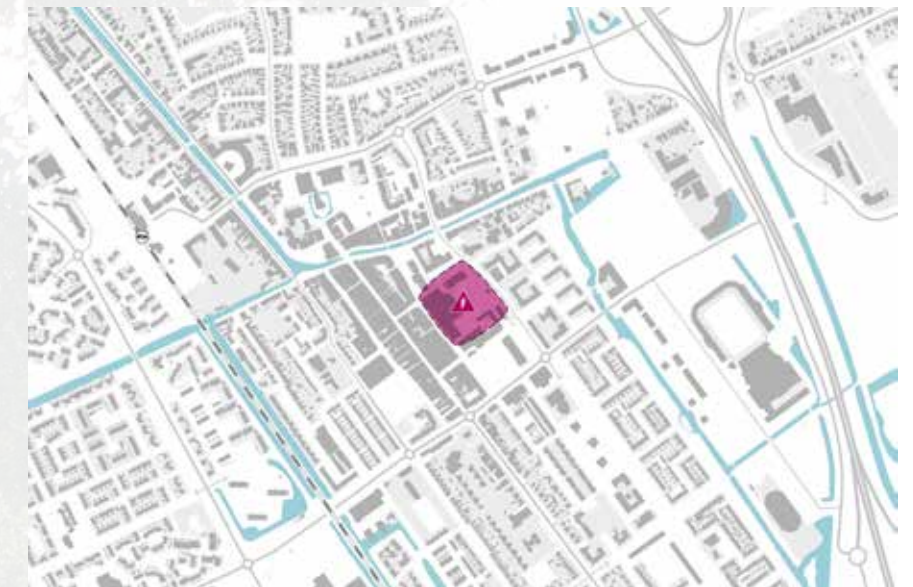
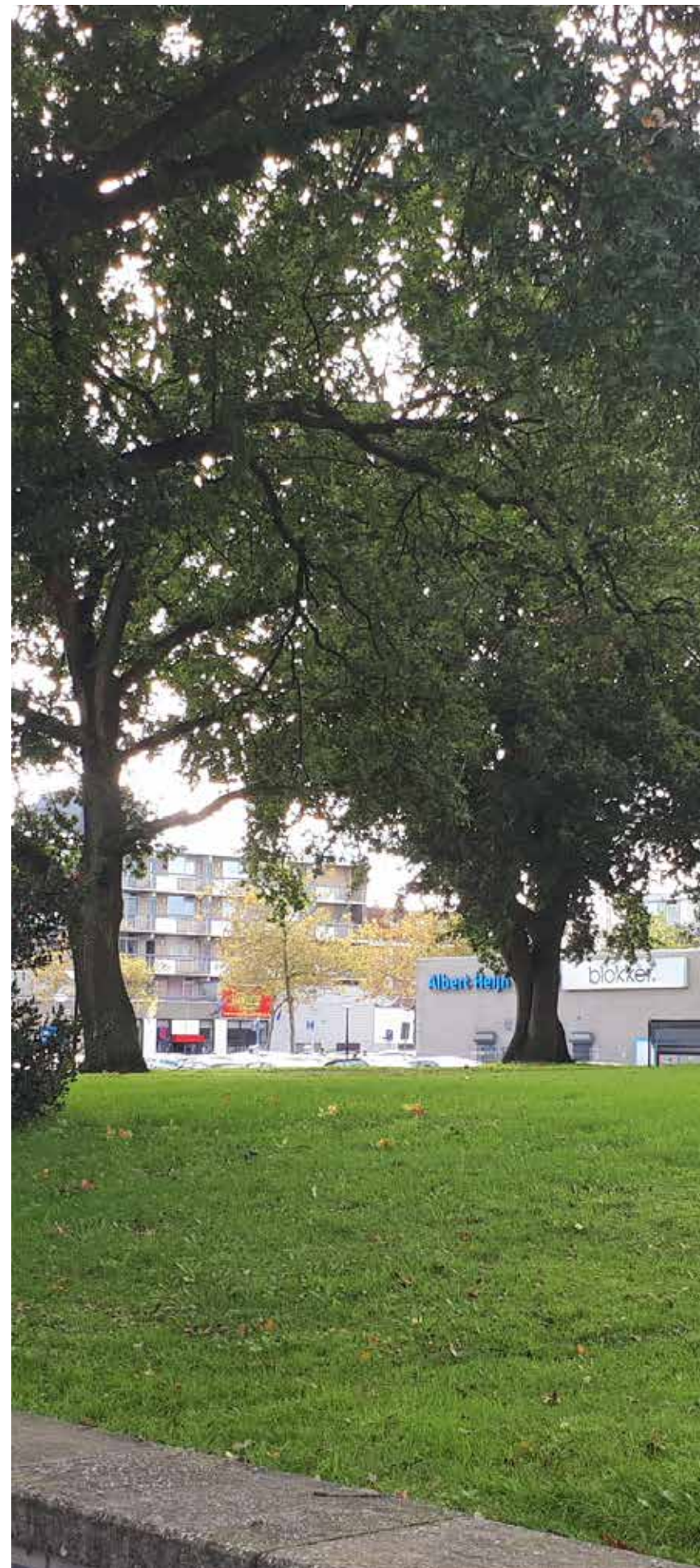

F: ABC COMPLEX, GASHOUDERSPLEIN**Verhaal van de plek**

Tot halverwege de 20^e eeuw wat het gebied tussen de Sieversstraat en het Gashoudersplein nog nagenoeg onbebouwd. Het Gashoudersplein dankt zijn naam aan de gasfabriek die hier naast de begraafplaats stond. In de decennia die volgden werd de weinige bebouwing die er stond gesloopt en verrees de bebouwing aan weerszijden van de Sieversstraat. Met de bouw van het ABC-complex eind jaren 80 van de vorige eeuw was deze nieuwe winkelstraat af. Daarna werden zowel ten noorden van de begraafplaats als ten zuiden van het parkeerplaats werden eind vorige eeuw de woongebouwen gebouwd. Voor een optimale bereikbaarheid werd de overige ruimte achter het nieuwe ABC-complex ingericht als parkeerterrein.

Voorstellen voor dit deelgebied

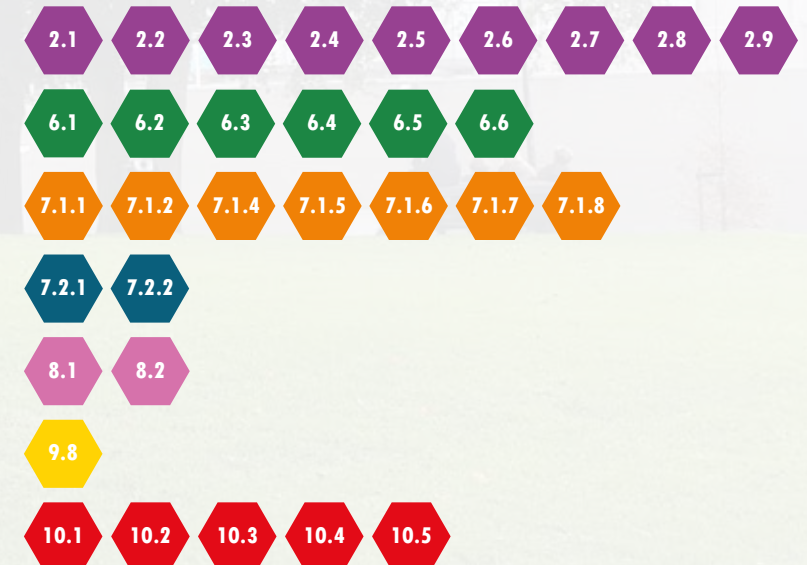
Het aantal parkeerplaatsen dichtbij de voorzieningen wordt als een kwaliteit gezien, maar de uitstraling van het gebied is geen visitekaartje voor het centrum. Tevens is de bevoorrading van de winkels, met name de supermarkt, een punt van aandacht.

LEGENDA**deelgebied F: ABC-complex, Gashoudersplein**

voorstellen G20

voorstellen G1000

G: BURGEMEESTER KUPERUSPLEIN**Verhaal van de plek**

In de tweede helft van de 20^e eeuw nam het autobezit explosief toe. Het centrum van Heerenveen ging op de schop om ruimte te maken voor wegen en parkeerterreinen. De Koornbeursweg werd aangelegd als belangrijke oost-west verkeersader. Waar nodig werd hiervoor bebouwing gesloopt. Met de Koornbeursweg werd het centrum van Heerenveen Midden gescheiden. Het eerste grote parkeerterrein, het Burgemeester Kuperusplein, werd tussen de Koornbeursweg en de gasfabriek aangelegd. Aan de zuidzijde van de Koornbeursweg verscheen de herkenbare kantoorbebouwing, waar de banken en de bibliotheek gehuisvest werden. In de laatste decennia werd het parkeerterrein verkleind door de bouw van de woon- en kantoorgebouwen aan de noord- en oostzijde.

Voorstellen voor dit deelgebied

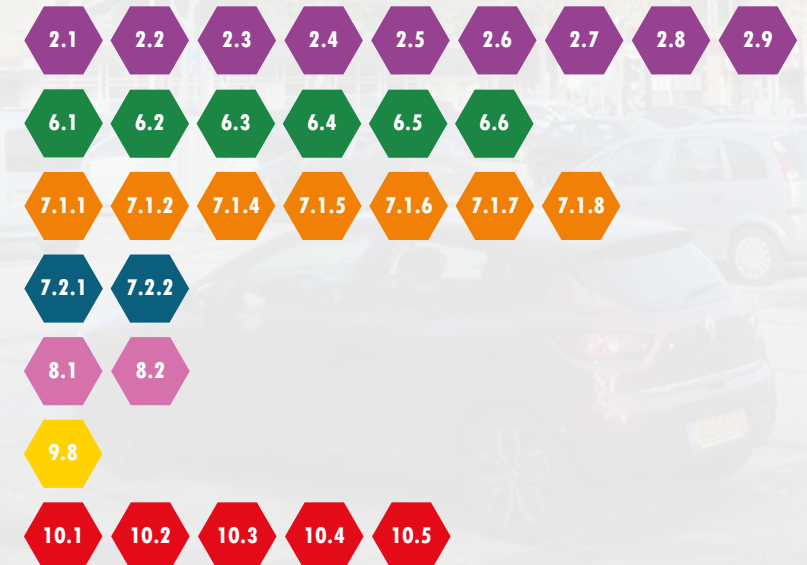
In het G1000 proces worden er voor deze plek geen concrete voorstellen gedaan. Wel is er een groot aantal thematische voorstellen die van toepassing zijn om deze locatie. Vanuit het G20 proces komen wel een aantal concrete voorstellen voor het bestaande parkeerterrein. De plek zou zich sterker kunnen profileren als ontmoetingsplek aan de zuidzijde van het centrum. Een voorstel is om een ondergrondse parkeergelegenheid te realiseren zodat het bestaande plein een groener karakter kan krijgen en de verblijfskwaliteit een impuls krijgt.

LEGENDA**deelgebied G: Burgemeester Kuperusplein**

voorstellen G20

voorstellen G1000

H: MOLENPLEIN

Verhaal van de plek

Tussen de Van Dekemalaan en de Gedempte Molenwijk liep nog tot de aanleg van het Molenplein een noord-zuid straat met: de Kolflaan. Begin 20^e eeuw wordt de Van Riesenstraat doorgetrokken tot de Van Dekemalaan. over onbebouwde terrein van het voormalige molencomplex. Maar tijdens de grote vernieuwingsslag in de 2^e helft van de 20^e eeuw werd bijna alle bebouwing in dit gebied gesloopt. Er werd een groot parkeerterrein aangelegd. Aan de noordzijde werd een supermarkt gebouwd. Tussen het gebied en de nieuw aangelegde Koornbeursweg werd het woongebouw, de Fortuin, gebouwd. Begin van de 21^e eeuw ondergingen zowel het parkeerterrein als het supermarkt een complete metamorfose. Dit betekende een forse kwaliteitsimpuls.

Voorstellen voor dit deelgebied

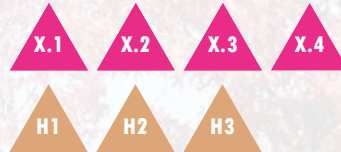
De opgave die in dit deelgebied wordt voorgesteld ligt vooral in het optimaliseren van de verbinding tussen de Dracht en het Molenplein via de Romkessteeg.

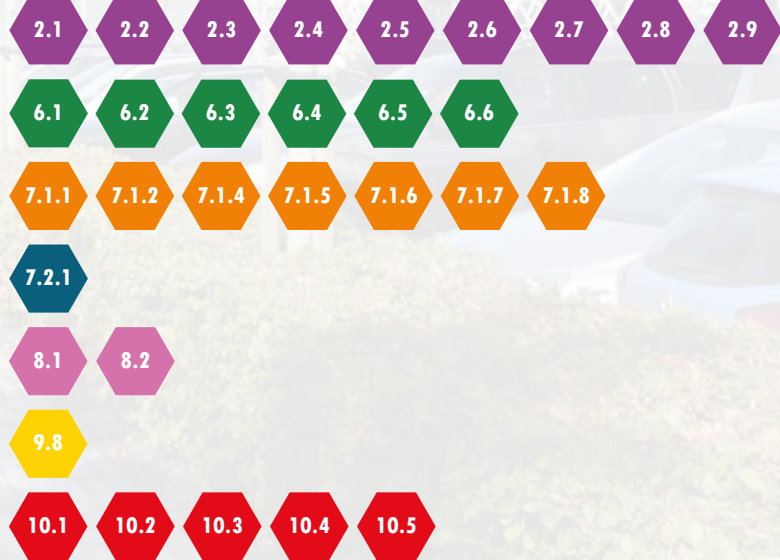
LEGENDA

deelgebied H: Molenplein

voorstellen G20

voorstellen G1000

I: STATIONSGBIED**Verhaal van de plek**

Met de aanleg van de spoorverbinding tussen Leeuwarden en Arnhem met een station in Heerenveen in de 19^e eeuw, werd de bereikbaarheid versterkt.

In de jaren '80 van de vorige eeuw werd het oorspronkelijke station gesloopt voor de bouw van het huidige station. In de decennia die daarop volgde werd de huidige kantoor- en woonbebouwing rondom het stationsgebied gerealiseerd.

Voorstellen voor dit deelgebied

Vanuit het G1000 proces komen concrete voorstellen om het gebied in de directe omgeving van het station te verdichten. Hierbij worden met name kansen gezien om op de plaats van het huidige busstation/ remiseterrein woningen toe te voegen.

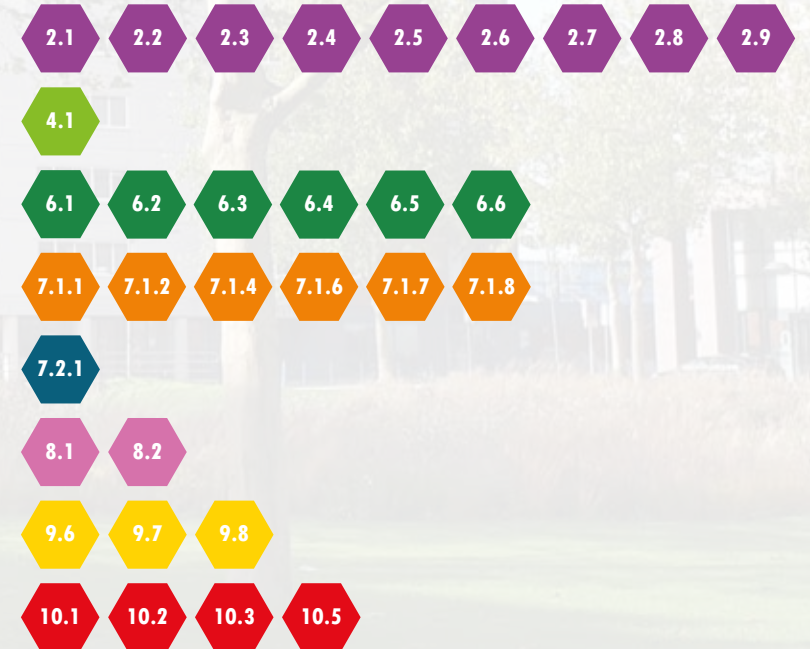
Het huidig voorterrein van het station wordt niet als prettig ervaren. Hier liggen kansen om de ontmoetingsfunctie te versterken en ook om de identiteit van Heerenveen 'voelbaar' te maken. Hiervoor zou kunst als middel kunnen worden ingezet.

LEGENDA**deelgebied I: Stationsgebied**

voorstellen G20

voorstellen G1000

J: Herenwal**Verhaal van de plek**

De Heerensloot en de Schoterlandse Compagnonsvaart werden in de 16e eeuw aangelegd voor het turftransport. Voor de Heeresloot werd gekozen voor een tracé grotendeels parallel aan de doorgaande route van Zwolle naar Leeuwarden. De nabijheid van deze doorgaande weg maakt Heerenveen ook interessant voor andere dan turfhandel. De combinatie van water- en verkeerswegen maakte de bocht waar de Schoterlandse Compagnonsvaart en de Heeresloot elkaar raakten aantrekkelijk voor zowel handel als huisvesting. De bloei van deze handel is nu nog af te lezen aan de karakteristieke historische bebouwing aan de Herenwal.

Voorstellen voor dit deelgebied

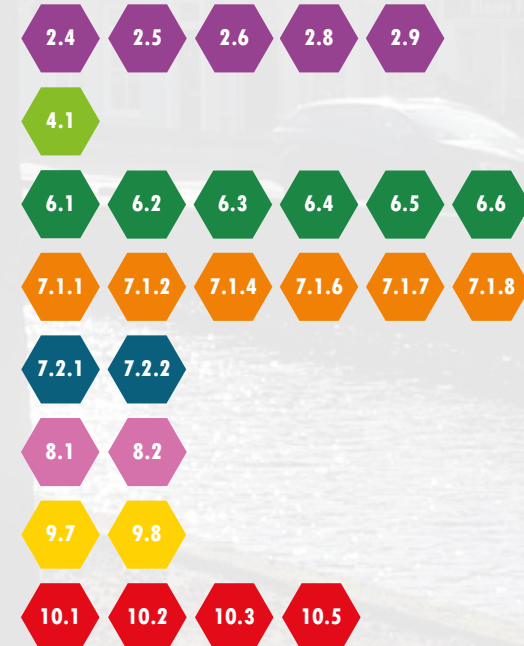
Voor dit deelgebied zijn geen concrete voorstellen vastgesteld. Wel is er tijdens de Burgerraad een voorstel gedaan om de verbinding tussen het stationsgebied en het kern winkelgebied te verbeteren. Dit voorstel kreeg echter onvoldoende steun doordat het zich onder meer richtte op het autoluw maken van de Herenwal. Hier werd negatief op gereageerd door de leden van de Burgeraad. Toch is het vanwege de ruimtelijke samenhang van belang om goed te kijken naar deze belangrijke verbinding tussen 2 voor Heerenveen belangrijke gebieden.

LEGENDA**deelgebied J: Herenwal**

voorstellen G20

voorstellen G1000

K: SPORTSTAD**Verhaal van de plek**

In de laatste decennia van de 20^e eeuw werd naast woningbouw ook geïnvesteerd in grootschalige sportvoorzieningen. De ijsbaan die inmiddels was verplaatst naar de zuidkant van Heerenveen werd de eerste overdekte ijsbaan van Nederland. En toen het besluit was genomen om de rijksweg Zwolle - Leeuwarden te verdubbelen en daarbij opnieuw een paar honderd meter naar het oosten op te schuiven, werd in dit nieuwe ontwikkelgebied begonnen met de bouw van het nieuwe Abe Lenstra stadion.

Naast het voetbalstadion verrezen hier in de jaren daarna een grote sporthal, zwembad, sportopleiding en aanverwante bedrijvigheid. Dit was het begin van Sportstad. Het gebied is anno 2019 nog steeds in ontwikkeling.

Voorstellen voor dit deelgebied

Vanuit het G1000-proces wordt het Sportstad gebied vooral genoemd als mogelijke locatie om de parkeerbalans te herstellen op het moment dat er aan de oostzijde van het centrum, Gashoudersplein en Ernst van Harenplein, parkeerplaatsen aan het openbaar gebied worden onttrokken. Daarnaast speelt dit grote deelgebied een belangrijke rol in de bereikbaarheid van het Heerenveense centrum. Hierdoor zijn er meerdere thematische voorstellen van toepassing op het deelgebied Sportstad.

LEGENDA**deelgebied K: Sportstad**

voorstellen G20

voorstellen G1000

L: VLINDERBUURT**Verhaal van de plek**

Aan de plaats Heerenveen als aantrekkelijke woonplaats werd hard gewerkt in de jaren vijftig van de vorige eeuw. De eerste uitbreiding met woongebouwen vond plaats tussen het centrum en de toenmalige rijksweg en staat nu bekend als de Vlinderbuurt.

Bouwstenen voor dit deelgebied

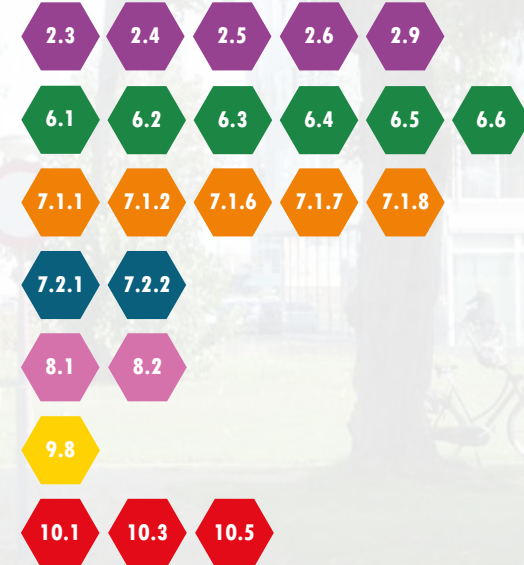
De Vlinderbuurt is een onmisbare schakel om de ruimtelijke samenhang te borgen tussen het kern winkelgebied en Sportstad. Eerder werd al geconcludeerd dat het Sportstadgebied zich sterker kan profileren als locatie waar de auto geparkeerd kan worden om een bezoek te brengen aan de winkels.

LEGENDA**deelgebied L: Vlinderbuurt**

voorstellen G20

voorstellen G1000

4 ONS CENTRUM IN 2019

4.1 HERKENBAAR HEERENVEEN

Heerenveen kent als oudste veenkanaaldorp van Nederland een rijke geschiedenis. Door de goede bereikbaarheid via water, weg en spoor (trein en tram), ontwikkelde Heerenveen zich tot een plaats met een regiofunctie. Deze regiofunctie heeft de plaats nog steeds.

Ons centrum kent nog veel mooie parels die ons centrum karakter geeft en die ons centrum onderscheidt van andere centra. Denk hierbij aan de historische bebouwing aan de Dracht, Lindegracht, Heideburen, Herenwal, Fok en aan de ligging aan de Compagnonsvaart en de Heeresloot. Deze kenmerkende structuren vertellen voor een belangrijk deel het verhaal van Heerenveen. De waarde van deze elementen wordt in paragraaf 5.1 en 5.2 nader beschreven.

Door de vele faciliteiten voor zowel topsport als breedtesport profileert Heerenveen zich de laatste jaren als 'Stad van Sport'. Met het Abe Lenstra stadion en schaatstempel Thialf trekt Heerenveen op jaarbasis enkele honderdduizenden mensen. De komst van al deze mensen biedt enorme kansen voor het gehele centrum.

4.2 ECONOMISCHE SITUATIE

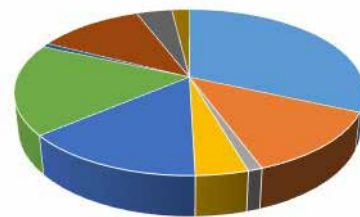
WINKELS

Het centrum van Heerenveen heeft als winkelgebied een belangrijke regionale functie in de regio. In totaal is in het centrum ongeveer 40.000 m² winkelvloeroppervlak (Locatus, 2019). Het centrum bevat vooral aanbod in de sector Mode en Luxe. De supermarkten in Heerenveen zijn voor het overgrote deel ook in/aan de rand van het centrumgebied te vinden.

WERKEN

In het centrum zijn bijna 3.400 mensen werkzaam. Uit werkgelegenheidscijfers van de provincie blijkt dat bijna een derde deel werkzaam is in de 'handel en reparatie', bijna 12% in de 'horeca' en ruim 14% in de 'zakelijke dienstverlening'. Van de vestigingen waar deze mensen werkzaam zijn, is een derde deel een zogenaamde éénpitter. Mogelijk hebben of krijgen deze éénpitters te maken met opvolgingsproblematiek.

werkzame personen

- Handel en reparatie
- Horeca
- Informatie en communicatie
- Financiële instellingen
- Zakelijke dienstverlening
- Openbaar bestuur en overheid
- Onderwijs
- Gezondheids- en welzijnszorg
- Overige dienstverlening
- overig

LEGENDA

- dagelijks
- supermarkt
- mode & luxe
- vrije tijd
- in/ om huis
- leisure
- daghoreca
- avondhoreca
- fast food restaurant/ snackbar
- auto(garage)
- diensten
- detailhandel overig
- zorg
- maatschappelijk (school/ kerk)
- leegstand
- entree winkel
- theater
- bioscoop
- museum
- bibliotheek

BESTEDINGEN

Om zicht te krijgen en te houden op het functioneren van winkelgebieden, waaronder het centrum van Heerenveen, is in 2007 en 2017 een (provinciaal) koopstromenonderzoek uitgevoerd. Naast het functioneren van winkelgebieden, zijn ook de koopstromen, het koopgedrag van de consumenten in beeld gebracht (koopkrachtbinding en afvloeiing naar andere winkelcentra). Uit de onderzoeken blijkt dat de koopstromen stabiel zijn.

WAARDERING

In datzelfde onderzoek is ook gevraagd naar de waardering voor het centrum van Heerenveen. Wat opvalt is dat het aanbod aan daghoreca en de bereikbaarheid per auto hoog wordt gewaardeerd. De inrichting van het winkelgebied krijgt de laagste beoordeling. Gezelligheid en sfeer van het winkelgebied en de (fiets)stallingsmogelijkheden scoren ook onder het gemiddelde voor vergelijkbare winkelcentra.

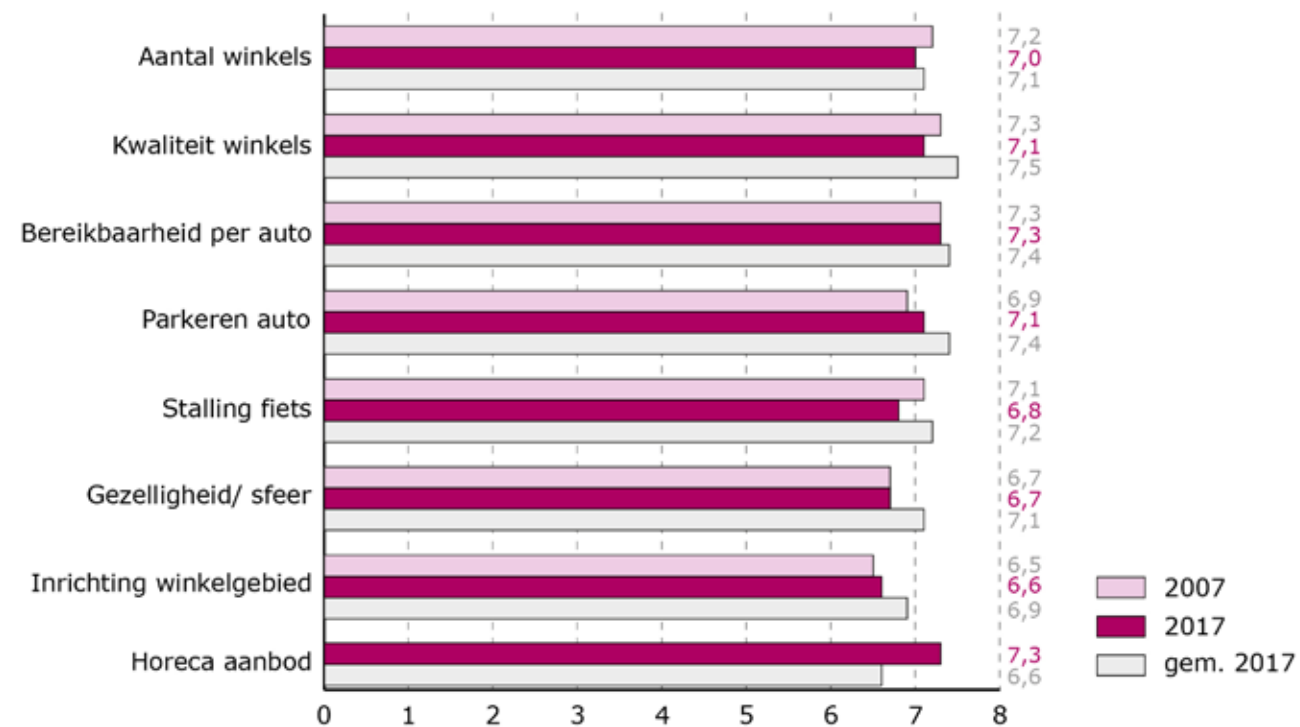
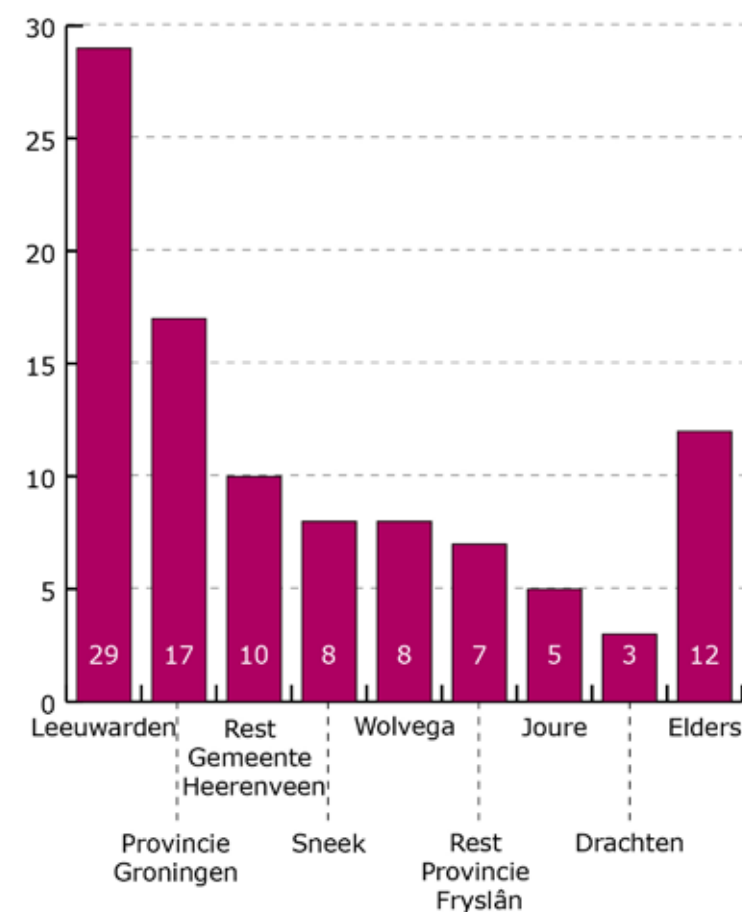
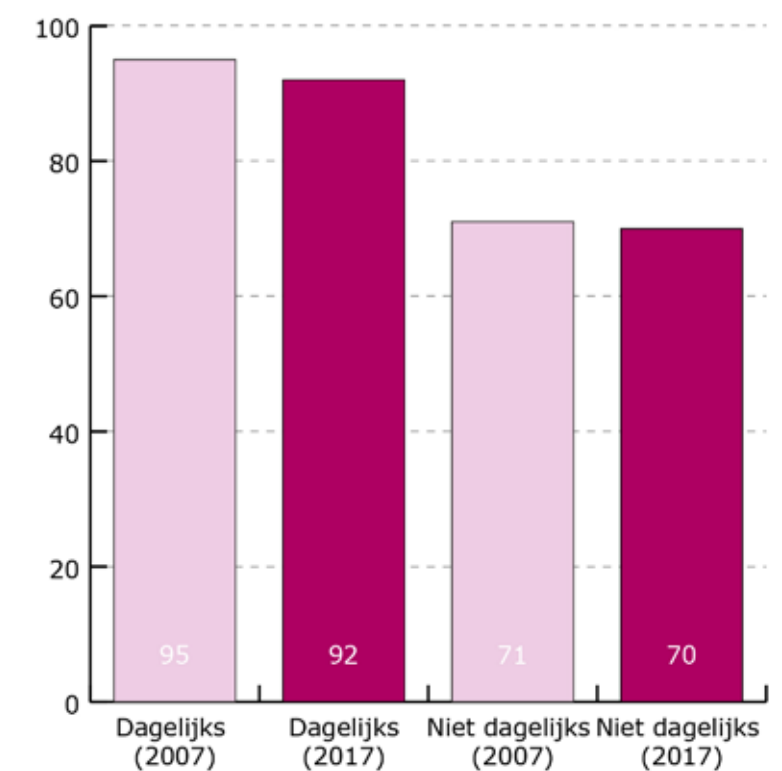
4.3 DEMOGRAFIE EN HUISVESTING

In het centrum van Heerenveen wonen bijna 3.000 mensen in ongeveer 1.900 woningen. Zoals je in een centrum verwacht, bestaat bijna 90% van de huishoudens uit 1 of 2 personen. Het aantal gezinnen is heel beperkt.

In vergelijking tot de gehele gemeente wonen er relatief veel jongeren in de leeftijd van 20 tot 34 jaar in ons centrum van Heerenveen. Dat beeld past bij het wonen in een centrum. Ongeveer een derde van de inwoners is ouder dan 65 jaar. Dat aandeel is wellicht aan de lage kant. Vanwege de nabijheid van alle voorzieningen zou deze groep groter kunnen zijn. In de leeftijdscategorie vanaf 35 jaar is het aandeel juist lager. Deze mensen verhuizen vermoedelijk naar een wijk als Skoatterwâld waar veel (jonge) gezinnen wonen.

70-plussers wonen relatief vaak wel in ons centrum, nabij de voorzieningen.

In het centrum bestaat de woningvoorraad voor ongeveer 70% uit appartementen, deels boven winkels. Zo'n 60% van alle woningen bestaat uit sociale huur.

WAARDERING WINKELGEBIED HEERENVEEN**AFVLOEIING HEERENVEEN (%)****KOOPKRACHTBINDING KERN HEERENVEEN**

4.4 ONTWIKKELINGEN EN TRENDS

RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN EN TRENDS

De westzijde van ons centrum is recentelijk opgeknapt. Het aanzien van de openbare ruimte rondom de Gedempte Molenwijk en het Molenplein is sterk verbeterd. De uitstraling van het gebied heeft mede een kwaliteitsimpuls gekregen door het toevoegen van groen in de vorm van bomen en hagen.

Voor toekomstige ontwikkelingen is het vergroenen van de openbare ruimte een belangrijke opgave. Het centrumgebied is in de huidige situatie vooral een gebied dat gekenmerkt wordt door de grote verharde oppervlakten. Om in te kunnen spelen op klimaatveranderingen is het noodzakelijk om de hoeveelheid verhard oppervlak te verminderen. Dit zal bijdragen aan een prettiger leefklimaat.

Op het gebied van woningbouw zijn er op dit moment verschillende initiatieven om woningen, veelal appartementen, toe te voegen aan ons centrum. De meeste van deze ontwikkelingen richten zich op locatie aan de randen van ons centrum waarbij bestaand vastgoed moet worden getransformeerd. Deze ontwikkelingen passen in het algemene beeld waarin kernwinkelgebieden compacter worden. De verwachting is dat deze initiatieven zullen blijven aandienen op plaatsen waar het winkeloppervlak leeg komt te staan.

ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN EN TRENDS

In centrumgebieden is continu sprake van veranderingen op het gebied van retail en horeca. Diverse trends en ontwikkelingen zijn te onderscheiden aan zowel de aanbod- als vraagzijde (de veranderende consument). Ieder winkelgebied heeft hiermee te maken. Dit heeft uiteraard zijn weerslag op ondernemers, maar ook op de beleidskeuzes voor het centrum van Heerenveen.

Aan de aanbodzijde zijn in het G20-proces de volgende trends en ontwikkelingen benoemd:

- » Leegstand neemt verder toe;
- » Verouderde winkelconcepten;
- » Levensduur retailconcepten neemt af;
- » Wegvallen van het middensegment door faillissementen;
- » Opkomst budget-/ outletwinkels;
- » Financieringsproblemen en discussie over huurprijsniveau met vastgoedeigenaren;
- » Opvolgingsproblematiek.

Aan de vraagzijde zijn daarnaast onderstaande trends en ontwikkelingen onderscheiden:

- » Beleving en identiteit worden steeds belangrijker;
- » Behoeft aan een ontmoetingsfunctie neemt toe;
- » Online shopping neemt toe;
- » Vergrijzing en ontgroening van de bevolking;
- » Veranderende vrijetijdsbesteding biedt kansen;
- » Toerisme ontwikkelt zich sterk.

Het gaat in centrumgebieden niet meer alleen om een compleet aanbod van winkels, maar ook om gezelligheid en gastvrijheid. Tegelijkertijd is het ook van belang om onderscheidend te zijn ten opzichte van andere winkelgebieden.

Klik [hier](#) voor meer informatie over trends en ontwikkelingen in de retailsector.

DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN EN TRENDS

In de periode tot en met 2029 is de verwachting dat Heerenveen met ruim 1.000 huishoudens zal groeien. Dat is een minder snelle groei dan voorgaande jaren. De groei zal daarna afvlakken. De groei van het aantal huishoudens komt volledig door de toename in het aantal 65+ huishoudens.

Door de toenemende vergrijzing ligt er meer focus op levensloopbestendigheid van woningen. Het aantrekken van andere doelgroepen naar het centrum door differentiatie in het woningaanbod biedt naast het toevoegen van meer woonkwaliteit kansen. De groeiende groep senioren vraagt om een variatie aan woningtypen met een zwaar accent op appartement. In het centrum van Heerenveen is een ruim aanbod aan sociale huur, nieuw aanbod zou in ander/hoger segment moeten liggen.

Naast woningtypen voor senioren is er in beperkte mate ook behoefte aan wonen in een centrum vanuit andere doelgroepen. Voor de levendigheid, dynamiek etc. in een centrum is het belangrijk ook in te kunnen spelen op deze nichemarkten.

5 CENTRUM HEERENVEEN: OOK 'N GOUDEN PLAK

5.1 VISIE OP ONS CENTRUM

De gezamenlijke ambitie voor ons centrum is om te komen tot een sfeervol en gastvrij centrum voor bezoekers die langer blijven en vaker komen.

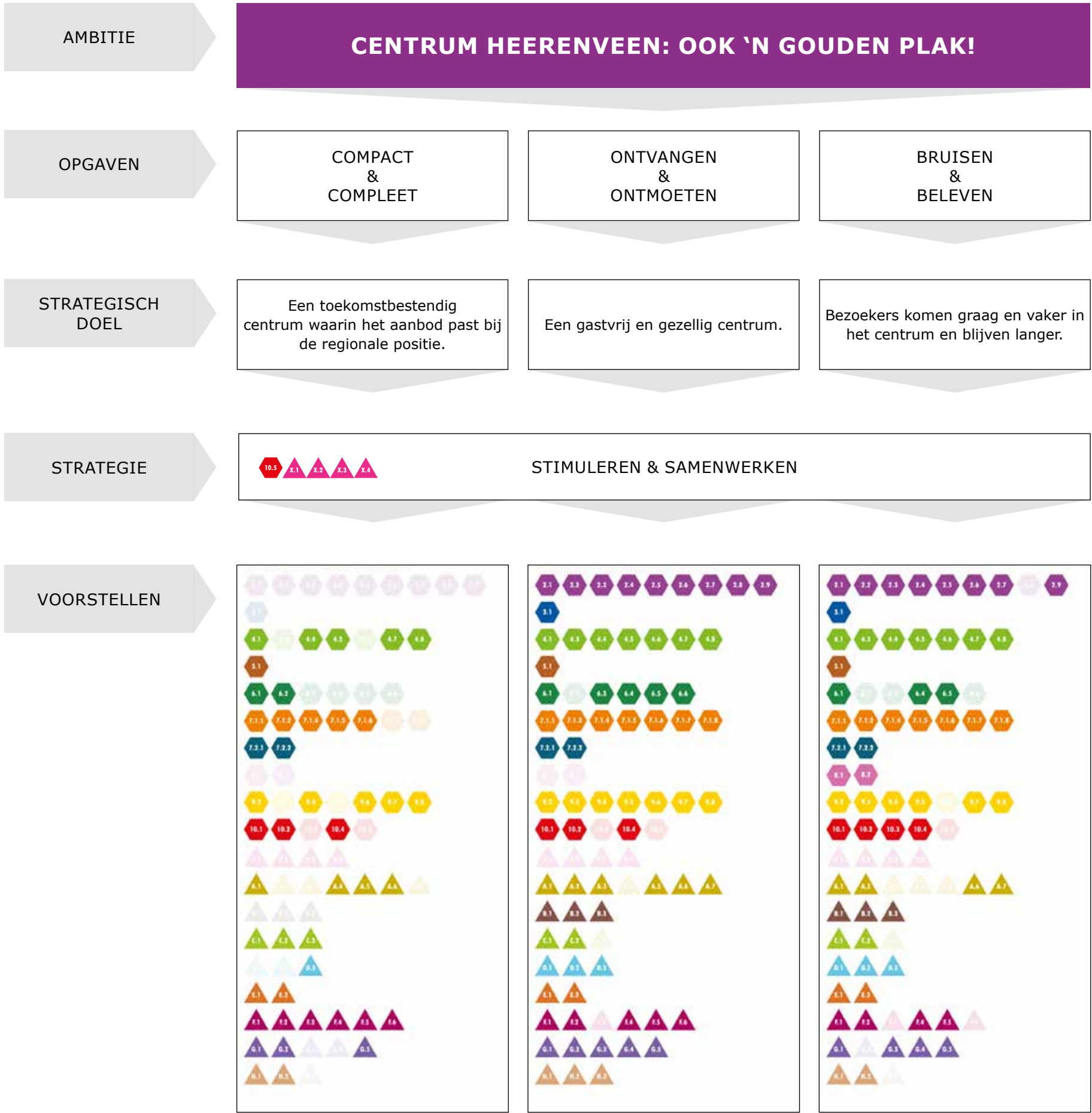
Centrum Heerenveen: ook 'n gouden plak!

Deze ambitie voor ons centrum vertalen we in de volgende 3 opgaven:

- » Compact & Compleet
- » Ontvangen & Ontmoeten
- » Bruisen & Beleven

Per opgave is beschreven wat we willen bereiken. Dit is samengevat in een strategisch doel. Vervolgens zetten we onder het kopje strategie uiteen, hoe we dit gaan doen.

Voor de naamgeving van de opgave is inspiratie gevonden bij de voorstellen vanuit het G1000 en G20 proces. Alle voorstellen vanuit de beide processen hebben een plek gekregen onder de opgaven. Zie hiervoor het schema op deze pagina.

OPGAVE: COMPACT & COMPLEET

Het ontwikkelen van een goed functionerend centrum van Heerenveen vraagt een gezamenlijke inzet op het compacter maken van het centrum. Dit betekent dat we specifieke centrumfuncties en voorzieningen, zoals retail en horeca meer willen concentreren en de aanloopgebieden willen transformeren naar wonen en functies die ondersteunend zijn aan het centrum.

Strategisch doel van deze opgave:

Een toekomstbestendig centrum waarin het aanbod past bij de regionale positie.

OPGAVE: ONTVANGEN & ONTMOETEN

De basis voor een goed functionerend centrum is een goed bereikbaar, schoon, heel en veilig centrum waar de bezoeker gastvrij wordt ontvangen. Het centrum biedt voldoende en kwalitatief goede faciliteiten. Er is daarnaast voldoende (fysieke) ruimte om elkaar te ontmoeten. Ondernemers, vastgoedeigenaren en culture instellingen geven vorm aan het gastheerschap. Inspelen op innovatieve concepten en -oplossingen is hierbij van belang.

Strategisch doel van deze opgave:

Een gastvrij en gezellig centrum.

OPGAVE: BRUISEN & BELEVEN

Beleving en identiteit van centrumgebieden wordt steeds belangrijker, mede door de ontwikkeling in het online-shoppen. Centrumgebieden zullen iets extra's moeten bieden om bezoekers te blijven verrassen/trekken, mede gericht op het verlengen van het bezoek. Enerzijds bepaalt de uitstraling en het voorzieningenniveau of het aantrekkelijk blijft om naar het centrum te gaan. Anderzijds is de consument op zoek naar beleving, gezelligheid en een (unieke) ervaring.

Strategisch doel van deze opgave:

Bezoekers komen graag en vaker in het centrum en blijven langer.

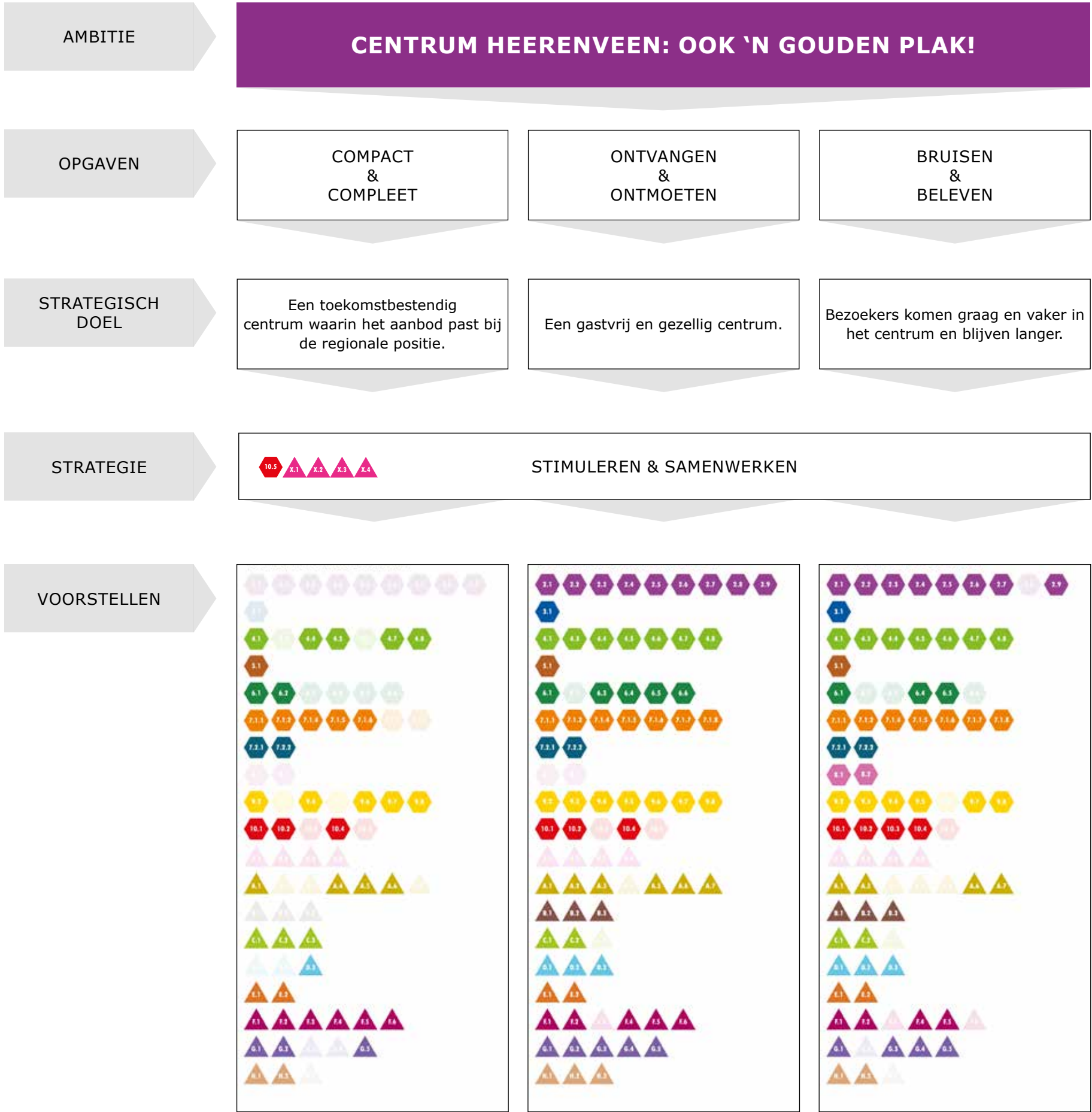
STRATEGIE: STIMULEREN & SAMENWERKEN

De samenwerking tussen betrokken partijen en het programma en de organisatie rondom evenementen bepaalt in belangrijke mate het succes van het centrum. Dit vraagt om een slagvaardige organisatie die plant, aanjaagt en coördineert. Een organisatie waarin alle partijen zijn vertegenwoordigd. Als gemeente willen we ontwikkelingen stimuleren door te investeren en door integraal samen te werken.

Aandachtpunten zijn:

- » organisatiestructuur binnen de gemeente.
- » professionaliseren centrumorganisatie.
- » visie op identiteit, evenementen en marketing.
- » promotie van het centrum: ondersteuning en coördinatie van promotie en events.
- » monitoren (effect) van de centrumontwikkeling (meten is weten).

Aan de hand van de 3 opgaven en met een gebiedsgerichte benadering (gebiedsdeal) willen we de gezamenlijke ambitie realiseren. De 3 opgaven worden op de volgende pagina nader toegelicht.

5.2 FYSIEKE RANDVOORWAARDEN

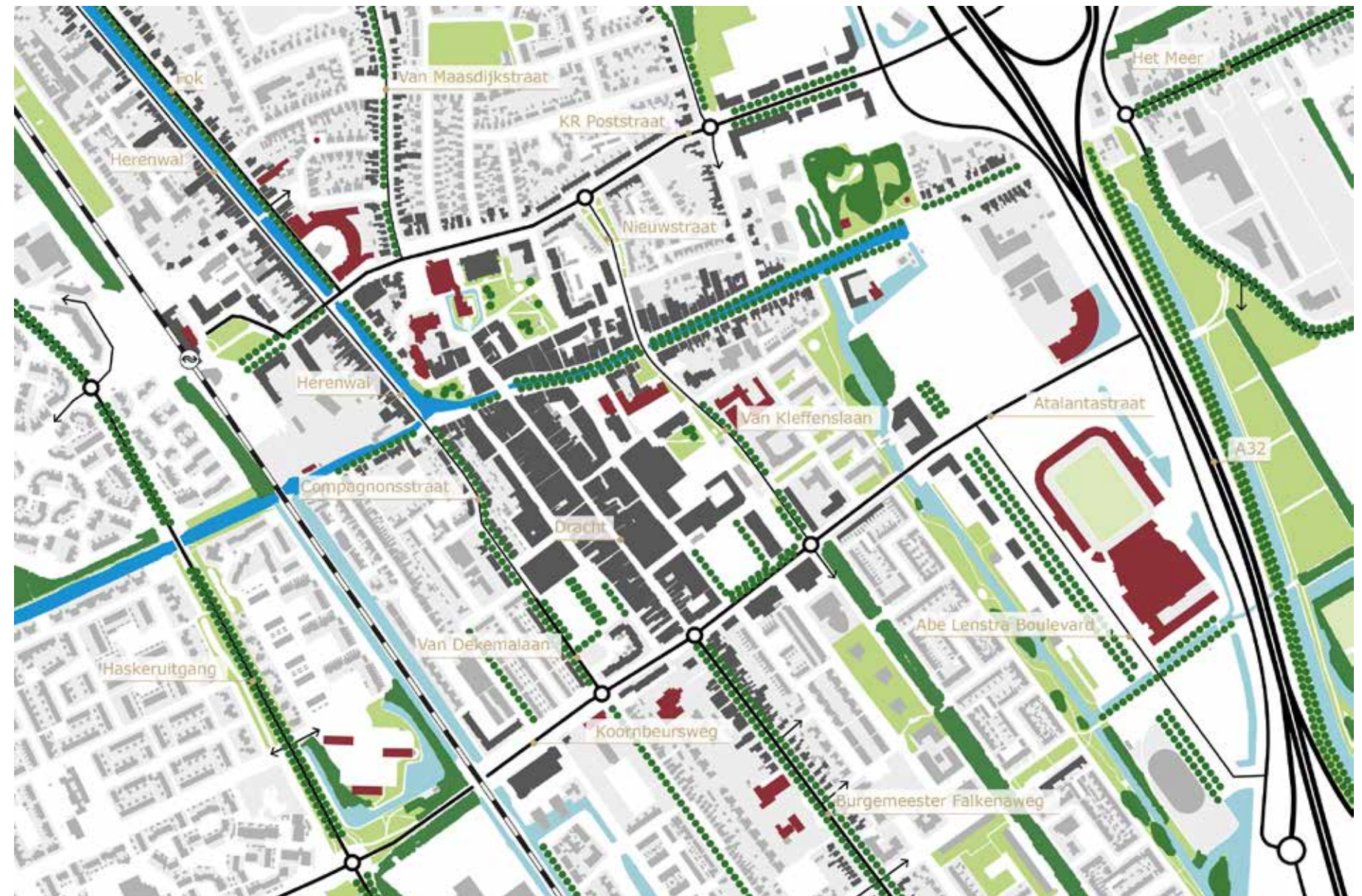
Om in te kunnen spelen op de veranderingen die de toekomst met zich mee gaat brengen is het van belang om de ruimtelijke hoofdstructuur van ons centrum zo vorm te geven zodat ook gewenste ontwikkelingen die we nu nog niet kunnen voorzien een goede plek krijgen in ons centrum. Als ontwikkelingen niet op de juiste plek in ons centrum komen, dan kan dit ten koste gaan van de ruimtelijke samenhang van ons centrum. Een sterke ruimtelijke hoofdstructuur is noodzakelijk om de ruimtelijke samenhang te borgen.

De basis van deze ruimtelijke hoofdstructuur, we noemen het in het vervolg het 'raamwerk', wordt gevormd door de belangrijkste structuurdragers van ons centrum:

- » Beeldbepalende en structuur bepalende bebouwing.
- » Groene en blauwe structuurdragers.
- » Belangrijkste infrastructuur.

Het zijn deze structuurdragers die ons centrum een eigen identiteit geven.

Op het moment dat het raamwerk geen zwakke schakels meer kent, dan kan deze structuur als kapstok dienen om nieuwe ontwikkelingen 'aan op te hangen'. In de volgende paragrafen wordt het bestaande raamwerk onder de loep genomen en bekeken waar dit raamwerk een kwaliteitsimpuls moet krijgen om het toekomstbestendig te maken.

LEGENDA

- beeldbepalende bebouwing
- structuurbepalende bebouwing
- overige bepalende bebouwing
- erven/ tuinen
- hoofdwaterstructuur
- hoofdgroenstructuur
- bosperceel
- bomenrij
- spoorlijn
- hoofdweg

HET BESTAANDE RAAMWERK VAN ONS CENTRUM

Welke ruimtelijke structuren en elementen karakteriseren het huidige centrum? Waar aan ontleent het centrum van Heerenveen haar identiteit? Het zijn deze ruimtelijke elementen die gekoesterd moeten worden en die gezamenlijk het raamwerk van het centrum vormen.

In ons centrum zijn dit de historische gevelwanden van onder meer de Dracht, Lindegracht, Herenwal en de Fok. Solitaire gebouwen als de Heerenveense School, Crackstate, de kerken, maar ook nieuwe(re) gebouwen als het Abe Lenstra stadion en de 'Drie Gebroeders' (Muntflats) markeren ons centrum van Heerenveen. Daarnaast geven de historische waterwegen als de Lindegracht en de Heeresloot ons centrum een eigen gezicht.

In het Heerenveense wordt vaak gewezen naar het verleden waarin diverse historische panden ten prooi zijn gevallen aan de sloophamer. Het is niet te ontkennen dat hier een aantal karakteristieke gebouwen zijn verdwenen. Echter mag niet worden vergeten dat er nog heel veel gebouwen en historische structuren aanwezig zijn waar men trots op mag zijn en die ons centrum een eigen identiteit geven. Voor de toekomst betekent dit onder meer dat het behouden van deze kernkwaliteiten en deze zichtbaar maken leidend zijn voor nieuwe ontwikkelingen.

Het Heerenveense centrum is goed bereikbaar per auto, openbaar vervoer en per fiets. Dit is een kwaliteit die behouden moet blijven. Op de kaart zijn de bronpunten weergegeven als kernkwaliteit. Een bronpunt is een plek waar bezoekers met hun vervoersmiddel aankomen en vanwaar zij lopend naar hun bestemming gaan. Dit zijn bijvoorbeeld de parkeerterreinen, de bushaltes en het station.

Vanuit de G1000 is het thema ontmoeten veelvuldig genoemd als opgave voor de toekomst. Ook het huidige centrum kent een aantal belangrijke ontmoetingsplekken. Deze zijn op de kaart aangeduid met een hartje.

LEGENDA

- beeldbepalende bebouwing
- structuurbepalende bebouwing
- overige bepalende bebouwing
- erven/ tuinen
- hoofdwaterstructuur
- hoofdgroenstructuur
- bosperceel
- bomenrij
- spoorlijn
- hoofdweg
- fietsroute
- belangrijke ontmoetingsplek
- bronpunt auto
- bronpunt openbaar vervoer

HET VERSTERKEN VAN HET RAAMWERK

In de huidige situatie kent het raamwerk een aantal plekken waar een kwaliteitsimpuls noodzakelijk is. Er is echter ook een aantal ontbrekende schakels. Hierdoor is de ruimtelijke samenhang van ons centrum op een aantal plaatsen onvoldoende.

Het toekomstbestendig maken van het raamwerk richt zich op:

- » Koesteren van bestaande kern kwaliteiten.
- » Opwaarderen van bestaande plekken.
- » Toevoegen van nieuwe structuren

Koesteren van bestaande kwaliteiten

Het toekomstbestendig maken van het raamwerk begint bij het waarderen van de bestaande kwaliteiten. Het in stand houden van deze kwaliteiten is noodzakelijk.

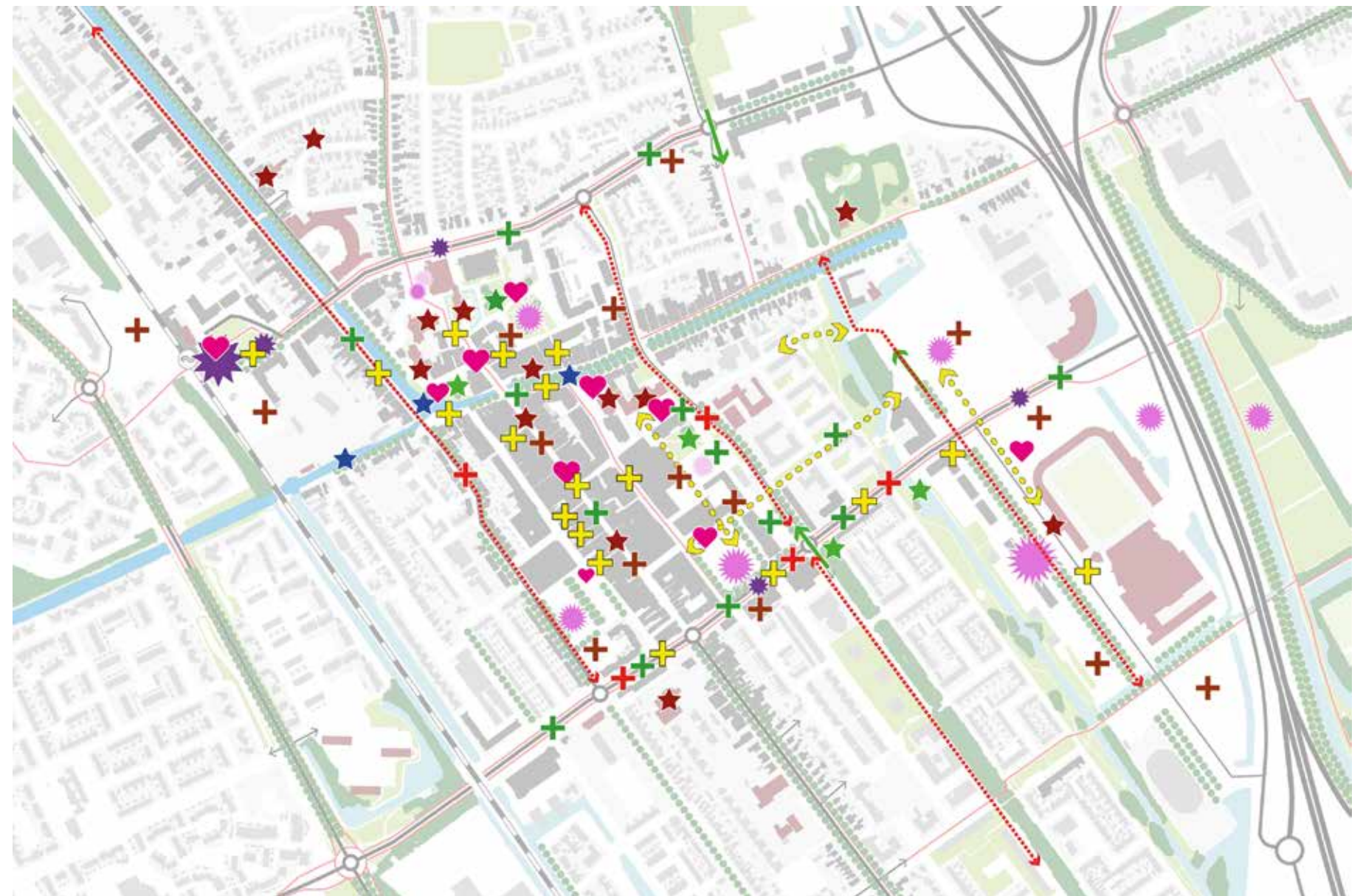
De bestaande kernkwaliteiten zijn op de kaart weergegeven met een ster.

Opwaarderen van bestaande plekken

In zijn algemeenheid heeft het openbaar gebied een kwaliteitsinjectie nodig om ook op dat schaalniveau ruimtelijke samenhang te verkrijgen. De meeste voorstellen vanuit het G1000- en G20-proces kunnen onder deze opgave worden ondergebracht.

Toevoegen van nieuwe structuren

Hoewel het de opgave is om ons centrum compact te houden is het, om de gewenste ruimtelijke samenhang te verkrijgen, noodzakelijk om een aantal nieuwe verbindingen aan te leggen. Nieuwe verbindingen richten zich met name op een verbeterde samenhang tussen kernwinkelgebied en Sportstad, maar ook op het maken van een nieuwe verbinding tussen het Gashoudersplein en het Burgemeester Kuperusplein. Die laatste verbinding is noodzakelijk wanneer de parkeercapaciteit van het Burgemeester Kuperusplein wordt vergroot en tegelijkertijd de capaciteit van het Gashoudersplein en het Ernst van Harenplein wordt verkleind.

LEGENDA**behouden & versterken bestaande kernkwaliteiten**

- ★ bebouwing/ bebouwingstructuur
- ★ groenstructuur
- ★ waterstructuur
- ★ bronzpunt (auto)
- ★ bronzpunt (openbaar vervoer)

opwaarderen van bestaande structuren

- + bebouwing/ bebouwingstructuur
- + groenstructuur
- + verblijfsgebied
- + fietspaden
- ♥ ontmoetingsplek

nieuwe structuren

- fietsroute
- voetgangersverbinding
- uitbreiden groenstructuur

HET NIEUWE RAAMWERK

In de vorige paragraaf is aangegeven wat er nodig is om het raamwerk toekomstbestendig te maken. Hieronder leggen we uit hoe we dit gaan doen.

Bebouwing

- » Ons centrum kent nog vele mooie historische panden en gevelwanden. Toch worden die niet altijd zo ervaren, daarom worden historische gevels aan (met name) de Dracht opgeknapt en zichtbaar gemaakt.
- » Bebouwing aan de oostzijde van het centrum, omgeving Gashoudersplein/ ABC-complex wordt opgeknapt. Bebouwing oriënteert zich op de nieuw ingerichte openbare ruimte.

Water & Groen

- » Het historisch vaarwater is onmiskenbaar de belangrijkste structuurdrager van ons centrum. Op dit moment wordt het water te weinig beleefd en dat moet in de toekomst veranderen. Het water moet (weer) beter ervaren worden. Dit kan bijvoorbeeld door het terugplaatsen van bruggen en/of het verlagen van de kades.
- » Het centrum krijgt een groener aanzien. Dit wordt op verschillende schaalniveaus zichtbaar.

Infrastructuur

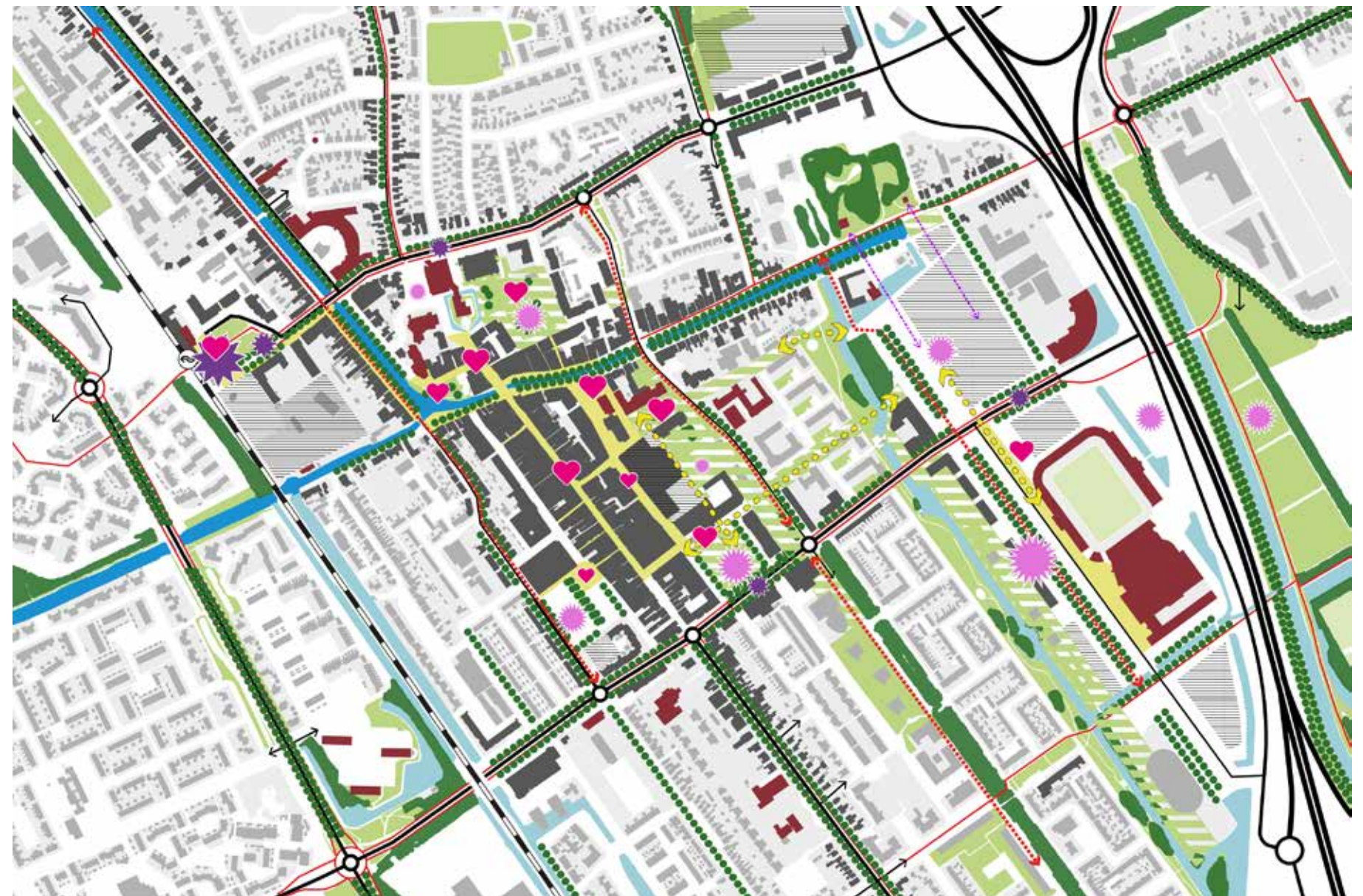
- » Het centrum blijft goed bereikbaar voor alle vervoersvormen.
- » De Koornbeursweg/Atalanta ontwikkelt zich als stedelijke as aan de zuidzijde van het centrum. De straat krijgt een eenduidiger ontwerp van het profiel, waarbij er meer ruimte komt voor de fietser.
- » Het doorgaande fietsverkeer wordt om het centrum heen geleid. De Sieversstraat wordt, tijdens winkeltijden, het domein voor voetgangers. Op strategische plekken, gekoppeld aan de hoofdfietsroutes, komen voldoende fietsenstallingen.
- » Het aantal parkeerplaatsen op het Ernst van Harenplein en het Gashoudersplein wordt verminderd. De afname wordt gecompenseerd door het aantal plaatsen op het Burgemeester Kuperusplein uit te breiden en om parkeren in het Sportstadgebied aantrekkelijk te maken. Een nieuwe voetgangersverbinding tussen het Gashouderplein en het Burgemeester Kuperusplein en een verbeterde voetgangersverbinding tussen de Van Kleffenslaan en Sportstad borgt de ruimtelijke samenhang.
- » Bestrating in het kernwinkelgebied wordt aangepast.

Ontmoetingsplekken

- » Er wordt een aantal nieuwe ontmoetingsplekken gecreëerd en bestaande ontmoetingsplekken worden opgewaardeerd.
- » Op verscheidene plaatsen zullen zitelementen worden toegevoegd.
- » Ons centrum is een ontmoetingsplek voor iedereen.

Funcities

- » Het centrum wordt compacter, voorzieningen worden geconcentreerd in de winkelacht. De aanloopstraten worden getransformeerd en geschikt gemaakt voor andere functies.
- » De bibliotheek zal een plaats krijgen in het hart van het centrum.
- » Het centrum heeft een aantrekkelijk cultureel aanbod.

LEGENDA

	beeldbepalende bebouwing		voetgangersgebied
	structuurbepalende bebouwing		belangrijke ontmoetingsplek
	overige bepalende bebouwing		bronzpunt auto
	erven/ tuinen		bronzpunt openbaar vervoer
	hoofdwaterstructuur		ontwikkellocatie
	hoofdgroenstructuur		
	uitbreiding hoofdgroenstructuur		
	bosperceel		
	bomenrij		
	spoorlijn		
	hoofdweg		
	fietsroute		
	nieuwe (hoofd)fietsroute		

6 FINANCIËN & FASERING

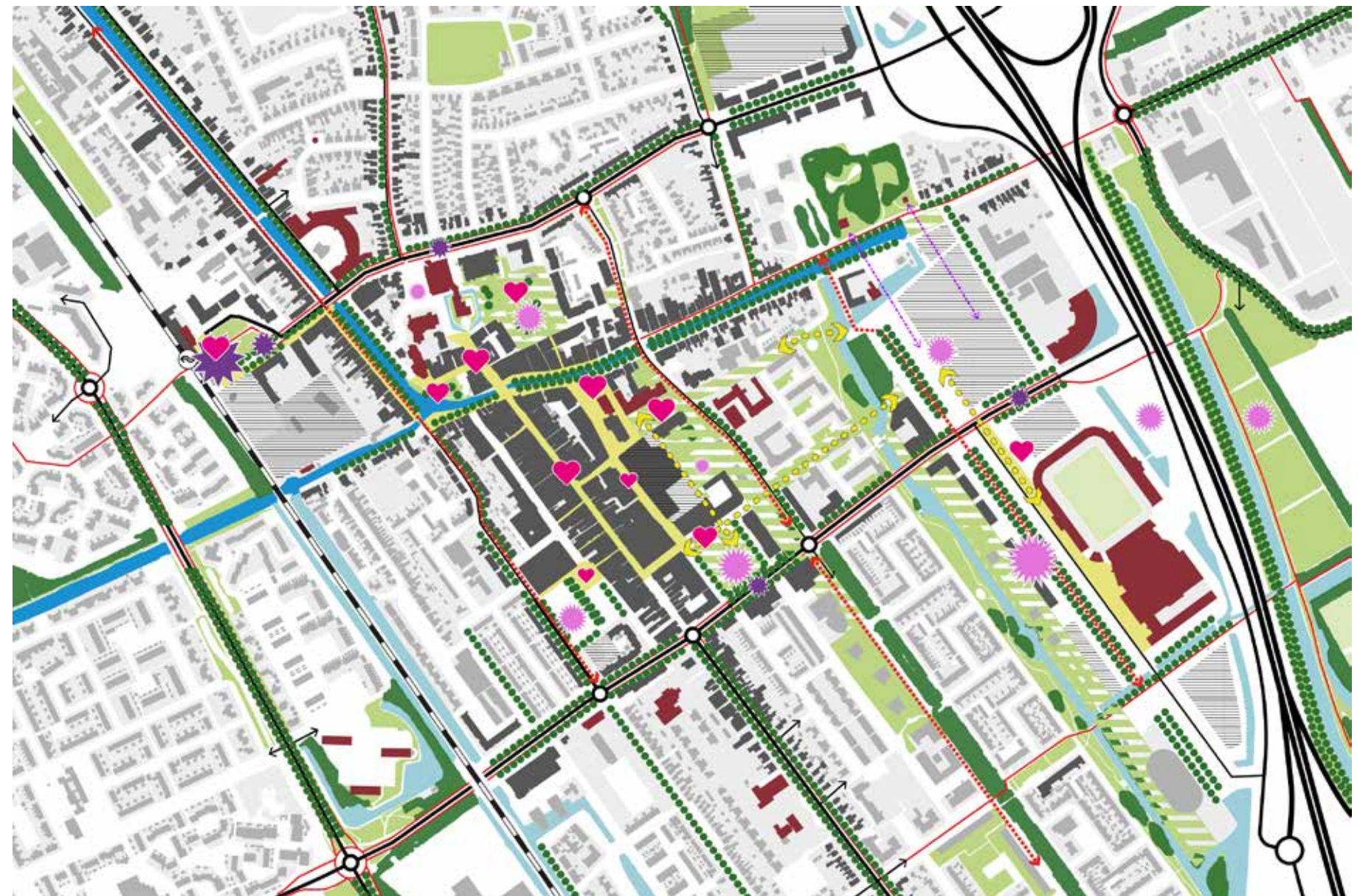
6.1 INVESTERINGSAGENDA

Om het centrum toekomstbestendig te maken en de gestelde doelen te kunnen realiseren moet er worden geïnvesteerd. Daarvoor zijn verschillende voorstellen aangedragen. Daaruit blijkt dat de beste resultaten worden behaald als de verschillende partners vanuit éénzelfde stip op de horizon inspanningen en investeringen op elkaar afstemmen en daarin samenwerken. De gemeente richt zich daarbij primair op:

- » investeringen in de openbare ruimte.
- » het initiëren van gebiedsontwikkelingen met beleggers.
- » ontwikkelaars en vastgoedeigenaren.
- » het stimuleren van verbeteringen in de stedenbouwkundige en ruimtelijke structuur.

Ondernemers/retailers zullen zich primair richten op ondernemerschap, gastvrijheid en via gezamenlijke platforms op marketing en promotie. Daarbij is ook een rol weggelegd voor Gouden Plak en de culturele instellingen en natuurlijk de gemeente waar het gaat om stimuleren en faciliteren. Vastgoedeigenaren zullen zich primair richten op het renderen van hun vastgoed en eventueel de transitie daarvan, en investeringen daarop afstemmen.

In deze paragraaf wordt specifiek ingezoomd op de gemeentelijke inzet in het geheel van investeringen om de gestelde doelen te bereiken. We beperken ons in deze paragraaf op investeringen in de openbare ruimte (met de visie als referentie), op stimuleringsregelingen richting ondernemers en vastgoedeigenaren. Daarnaast hebben we aandacht voor gemeentelijke bijdragen aan het versterken van de identiteit en de profilering en op flankerende maatregelen waar het gaat om maatschappelijke functies en voorzieningen.

LEGENDA

beeldbepalende bebouwing	voetgangersgebied
structuurbepalende bebouwing	belangrijke ontmoetingsplek
overige bepalende bebouwing	bronpunt auto
erven/ tuinen	bronpunt openbaar vervoer
hoofdwaterstructuur	ontwikkellocatie
hoofdgroenstructuur	
uitbreiding hoofdgroenstructuur	
bosperceel	
bomenrij	
spoorlijn	
hoofdweg	
fietsroute	
nieuwe (hoofd)fietsroute	

De vertaling naar een investeringsagenda voor de gemeentelijke inzet voor het centrum wordt per (hoofd)onderdeel toegelicht. De hoogte van bedragen is globaal bepaald aan de hand van kengetallen; immers pas in de volgende fase worden binnen de afzonderlijke gebieden samen met betrokken partners maatregelen verder uitgewerkt en plannen ontworpen. Enkele centrum brede thema's zoals profilering, promotie, en samenwerking worden daar ook bij betrokken.

De investeringsagenda laat zien dat, bij de beschreven uitgangspunten, de totale kosten zijn geraamd op € 50,6 miljoen. Dit betreft kosten die direct en indirect aan de vitaliteit het centrum zijn toe te rekenen. Uitgaande van 10% externe subsidies en gebruik makend van reeds beschikbare middelen komt dit neer op een extra beslag op gemeentelijke middelen van in totaal € 44 miljoen. Dit is op te splitsen in een bedrag van € 25,9 miljoen aan direct aan de vitaliteit van het centrum toe te rekenen investeringen en in een bedrag van € 18,1 miljoen aan indirect toe te rekenen kosten.

De indirecte kosten hebben betrekking op het volledig herprofilen van verkeersinfrastructuur aan de rand van het centrumgebied (bereikbaarheid) en op het eventueel volledig opnieuw inrichten van de Dracht, de Sieversstraat en het Gemeenteplein. Deze laatste investering is onder de noemer indirecte kosten geschaard omdat deze investering niet voortvloeit uit de wens het centrum vitaler te maken. Een eventueel besluit de betreffende bestrating vroegtijdig te vervangen is meer ingegeven vanuit de kwaliteit van toegepaste materialen (gladheid).

HERINRICHTEN OPENBARE RUIMTE – PLEINEN EN STRATEN

De volgende maatregelen zijn opgenomen en doorgerekend (kengetallen):

- » Vergroenen van de pleinen Gashoudersplein en Ernst van Harenplein
Als uitgangspunt is gekozen 60% van het parkeren te vervangen door groen.
- » Afronden Breedpad + herinrichten Amelius van Oenemapark
Het gaat om het resterende gedeelte van Breedpad. Inclusief aanlegvoorzieningen etc. van het park.
- » Aanpassen Geerts Willigenplein
Minder verharding meer groen en beleving.
- » Herinrichting Dracht/Sieversstraat/Gemeenteplein
Er zijn 2 scenario's doorgerekend: een volledige herinrichting (mede met het oog op de gladde bestrating) en een gedeeltelijke herinrichting waarbij een deel van de bestrating wordt vervangen door groen en 'leisure' elementen.

INVESTERINGSAGENDA CENTRUM - INZET GEMEENTE HEERENVEEN

Maatregel	Onderdeel	Directe investeringen in vitaliteit centrum	Indirecte investeringen (oa stedelijk niveau)	Bijdrage uit reguliere middelen	Fasering (8 jaren)							
					1	2	3	4	5	6	7	8
Herinrichten openbare ruimte: pleinen en straten 	Herinrichten Dracht, Sieversstraat, Gemeenteplein a. in zijn geheel b. gedeeltelijk	€ 1.000.000	€ 9.400.000									
	Vergroenen Ernst van Harenplein/ Gashoudersplein (60% groen)	€ 2.900.000										
	Herinrichten Breedpad + Amelius van Oenemapark	€ 970.000										
	Herinrichten Geerts Willigenplein	€ 180.000										
	Vergroenen Burgemeester Kuperusplein (30% groen)	€ 180.000										
Herinrichten openbare ruimte: routes 	Stegenplan 2.0	€ 1.200.000										
	Route Koornbeursweg/ Atalantastraat	€ 1.000.000	€ 7.100.000									
	Verbinding Vlinderbuurt <-> Sportstad	€ 320.000										
	Route station Herenwal-Breedpad	€ 900.000	€ 3.600.000									
Bevaarbaar maken van historisch water 	Plaatsen van 2 beweegbare bruggen. (Marge 3 tot 5 miljoen euro)	€ 4.000.000										
Voorzieningen openbare ruimte (leisure) 	Toevoeging waarde aan openbaar gebied. Inclusief jaarlijks budget (4 jaar) sfeerversterking (€ 30.000,-/jaar)	€ 2.200.000										
Parkeren en parkeerbalans 	Parkeerbalans herstellen na vergroening Parkeerfonds/bereikbaarheidsfonds	€ 8.000.000 PM opbrengst										
Verplaatsen bibliotheek 	Verplaatsen en herontwikkelen huidige locatie	€ 4.000.000										
Vergroenen gevels en daken 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 600.000										
Kwaliteit en uitstraling bebouwing 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 1.000.000										
Stimuleringsfonds transitie 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 500.000										
Profilering, promotie & evenementen 	Verhogen budgetten. € 125.000,- per jaar voor de komende 4 jaar lang.	€ 500.000										
subtotaal		€ 30.500.000	€ 20.100.000	€ 1.600.000								
bijdrage reguliere budgetten		€ 1.600.000										
externe subsidies (stel ca. 10%)		€ 3.000.000	€ 2.000.000									
TOTAAL		€ 25.900.000	€ 18.100.000									

HERINRICHTEN OPENBARE RUIMTE – ROUTES

De volgende maatregelen zijn opgenomen en doorgetekend (kengetallen):

- » Stegenplan 2.0
Het centrum kent een groot aantal smalle en wat bredere stegen. Zij zijn onmisbaar voor het verbinden van de verschillende bronpunten/parkeerterreinen met het winkelgebied. In mei 2017 is een aanpak gepresenteerd voor het verbeteren van de stegen. De aanpak richtte zich vooral op de bestrating en de verlichting. De kosten werden destijds geraamd op ca. € 225.000,-. Dit plan heeft nog niet tot concrete actie geleid. Vanuit de G20 is gepleit op korte termijn werk te maken van het verbeteren van de stegen. Tegelijkertijd stellen we vast dat het verbeteren van de stegen meer is dan alleen bestrating en verlichting. Om die reden wordt in het investeringsplaatje rekening gehouden met een investering van € 1.200.000,-. Om proef te draaien met een vernieuwde aanpak (stegenplan 2.0) wordt gestart met een pilot voor de Romkessteeg. Een pilot samen met de aanliggende bedrijven en andere stakeholders om te verkennen welke ingrepen nodig zijn om de gewenste kwaliteit in de verbinding tussen het Molenplein en de Dracht te krijgen. De pilot zal in het derde kwartaal van 2020 moeten zijn afgerond zodat uitvoering meteen vanaf 1-1-2021 kan starten en een begin kan worden gemaakt met het voorbereiden van de gefaseerde aanpassing van de overige stegen.
- » Route station-Herenwal-Breedpad
Er is uitgegaan van een nieuw profiel met meer ruimte voor de voetganger en de fietser en meer verbinding met het water.
- » Herinrichten route Koornbeursweg-Atalantestraat
De route moet meer als verbindende schakel werken en er moet meer ruimte komen voor voetgangers en fietsers. Tevens dient de herinrichting een nieuwe fietsstructuur te ondersteunen.
- » Verbinding Vlinderbuurt-Sportstad
Om de parkeerbalans op orde te houden worden (in ieder geval) tijdelijk extra parkeerplaatsen toegevoegd in het stadiongebied. Om deze succesvol te laten functioneren is een rechtstreekse en aantrekkelijke verbinding via de Vlinderbuurt voor voetgangers nodig.

BEVAARBAAR MAKEN VAN HISTORISCH WATER

In het Burgerbesluit zijn twee beweegbare bruggen opgenomen (een brug tussen Dracht en Vleesmarkt en een brug tussen van Kleffenslaan en Nieuwstraat). De betreffende werkplaats van de G1000 ('Historisch waternet verbindend Heerenveen') heeft in haar toelichting de kosten op € 3 miljoen geraamd aan de hand van een concrete kostenraming. Na beoordeling van deze raming adviseren wij rekening te houden met hogere kosten. Wij schatten in dat de kosten zullen variëren van € 3 tot € 5 miljoen. Wij stellen voor de kosten op te nemen in de gemeentelijk investeringsagenda voor de middellange termijn (jaar 3 en 4) en over twee jaar een definitief besluit te nemen mede aan de hand van de ontwikkelingen rond het project Feanetië en de eventuele externe financiering daarvan.

In de tussentijd kan dan ook verder gediscussieerd worden over de relatie tussen de beide bruggen en het wel of niet realiseren van een bevaarbaar rondje Heerenveen. Duidelijk is dat de werkplaats van de G1000 van mening is dat ook zonder een dergelijk rondje de beide bruggen voldoende sfeer toevoegen aan de (beleving van) het centrum.

INVESTERINGSAGENDA CENTRUM - INZET GEMEENTE HEERENVEEN

Maatregel	Onderdeel	Directe investeringen in vitaliteit centrum	Indirecte investeringen (oa stedelijk niveau)	Bijdrage uit reguliere middelen	Fasering (8 jaren)							
					1	2	3	4	5	6	7	8
Herinrichten openbare ruimte: pleinen en straten 	Herinrichten Dracht, Sieversstraat, Gemeenteplein a. in zijn geheel b. gedeeltelijk	€ 1.000.000	€ 9.400.000									
	Vergroenen Ernst van Harenplein/ Gashoudersplein (60% groen)	€ 2.900.000										
	Herinrichten Breedpad + Amelius van Oenemapark	€ 970.000										
	Herinrichten Geerts Willigenplein	€ 180.000										
	Vergroenen Burgemeester Kuperusplein (30% groen)	€ 180.000										
Herinrichten openbare ruimte: routes 	Stegenplan 2.0	€ 1.200.000										
	Route Koornbeursweg/ Atalantestraat	€ 1.000.000	€ 7.100.000									
	Verbinding Vlinderbuurt <-> Sportstad	€ 320.000										
	Route station Herenwal-Breedpad	€ 900.000	€ 3.600.000									
Bevaarbaar maken van historisch water 	Plaatsen van 2 beweegbare bruggen. (Marge 3 tot 5 miljoen euro)	€ 4.000.000										
Voorzieningen openbare ruimte (leisure) 	Toevoeging waarde aan openbaar gebied. Inclusief jaarlijks budget (4 jaar) sfeerversterking (€ 30.000,-/jaar)	€ 2.200.000										
Parkeren en parkeerbalans 	Parkeerbalans herstellen na vergroening Parkeerfonds/bereikbaarheidsfonds	€ 8.000.000 PM opbrengst										
Verplaatsen bibliotheek 	Verplaatsen en herontwikkelen huidige locatie	€ 4.000.000										
Vergroenen gevels en daken 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 600.000										
Kwaliteit en uitstraling bebouwing 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 1.000.000										
Stimuleringsfonds transitie 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 500.000										
Profilering, promotie & evenementen 	Verhogen budgetten. € 125.000,- per jaar voor de komende 4 jaar lang.	€ 500.000										
subtotaal		€ 30.500.000	€ 20.100.000	€ 1.600.000								
bijdrage reguliere budgetten		€ 1.600.000										
externe subsidies (stel ca. 10%)		€ 3.000.000	€ 2.000.000									
TOTAAL		€ 25.900.000	€ 18.100.000									

Voorzieningen openbare ruimte (leisure)

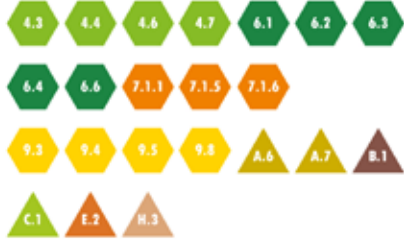
Binnen de werkplaatsen van de G1000 is veel aandacht gevraagd voor ontmoeting in de openbare ruimte en zijn veel suggesties gedaan voor specifieke inrichtingselementen. Wij willen dit aspect in de investeringsagenda zichtbaar maken en hebben onder het kopje “leisure” (beleving, gebruik) een bedrag van € 2.200.000,- opgenomen als eenmalige kostenpost. Een deel van de middelen (€ 30.000,- per jaar) moet worden gereserveerd voor het structureel sfeervol aankleden/inrichten van het centrum (sfeerverlichting, beplanting). De bestaande budgetten zijn ontoereikend en worden regelmatig overschreden.

Parkeren en parkeerbalans

Het vergroenen van de parkeerpleinen gaat ten koste van parkeerplaatsen. Uitgangspunt is dat de parkeerbalans weer hersteld moet worden. Bij een aanname dat 60% van de parkeerplaatsen op het Ernst van Harenplein en het Gashoudersplein en 30% van de parkeerplaatsen op het Burgemeester Kuperusplein verdwijnen, betekent dit dat 268 parkeerplaatsen moeten worden gecompenseerd. In de investeringsagenda is er van uitgegaan dat deze parkeerplaatsen als extra laag onder het Burgemeester Kuperusplein worden gebouwd. Uitgaande van een ruwe raming van € 30.000,- per parkeerplaats komt dit neer op een investering van ongeveer € 8.000.000,-.

Onderzoek naar een parkeergarage op het Burgemeester Kuperusplein moet worden gecombineerd met een onderzoek naar herontwikkeling van vastgoed ten noorden van het plein en het toevoegen van woningen op deze plek (zie initiatieven van WoonFriesland op het voormalige postkantoor). Dit vergt de nodige tijd en zal niet binnen 4 jaar tot realisatie leiden. Om te voorkomen dat de wens tot vergroenen van de betreffende plein in tijd naar achteren schuift wordt een tijdelijke parkeervoorziening gerealiseerd in het Stadiongebied op de locatie ten noorden van de Atalantastraat. Op deze locatie zijn woningen gepland en ligt een relatief hoge boekwaarde. Het voorlopig ‘parkeren’ van de geplande woningbouw is goed verdedigbaar. Immers de komende jaren zal de inspanning vooral moeten zijn gericht op het toevoegen van woningen in het centrum zelf om daarmee de transitie van bijvoorbeeld leegstaande panden te realiseren en om de levendigheid te vergroten.

INVESTERINGSAGENDA CENTRUM - INZET GEMEENTE HEERENVEEN

Maatregel	Onderdeel	Directe investerings in vitaliteit centrum	Indirecte investerings (oa stedelijk niveau)	Bijdrage uit reguliere middelen	Fasering (8 jaren)							
					1	2	3	4	5	6	7	8
Herinrichten openbare ruimte: pleinen en straten 	Herinrichten Dracht, Sieversstraat, Gemeenteplein a. in zijn geheel b. gedeeltelijk	€ 1.000.000	€ 9.400.000									
	Vergroenen Ernst van Harenplein/ Gashoudersplein (60% groen)	€ 2.900.000										
	Herinrichten Breedpad + Amelius van Oenemapark	€ 970.000										
	Herinrichten Geerts Willigenplein	€ 180.000										
	Vergroenen Burgemeester Kuperusplein (30% groen)	€ 180.000										
Herinrichten openbare ruimte: routes 	Stegenplan 2.0	€ 1.200.000										
	Route Koornbeursweg/ Atalantastraat	€ 1.000.000	€ 7.100.000									
	Verbinding Vlinderbuurt <-> Sportstad	€ 320.000										
	Route station Herenwal-Breedpad	€ 900.000	€ 3.600.000									
Bevaarbaar maken van historisch water 	Plaatsen van 2 beweegbare bruggen. (Marge 3 tot 5 miljoen euro)	€ 4.000.000										
Voorzieningen openbare ruimte (leisure) 	Toevoeging waarde aan openbaar gebied. Inclusief jaarlijks budget (4 jaar) sfeerversterking (€ 30.000,-/jaar)	€ 2.200.000										
Parkeren en parkeerbalans 	Parkeerbalans herstellen na vergroening Parkeerfonds/bereikbaarheidsfonds	€ 8.000.000 PM opbrengst										
Verplaatsen bibliotheek 	Verplaatsen en herontwikkelen huidige locatie	€ 4.000.000										
Vergroenen gevels en daken 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 600.000										
Kwaliteit en uitstraling bebouwing 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 1.000.000										
Stimuleringsfonds transitie 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 500.000										
Profilering, promotie & evenementen 	Verhogen budgetten. € 125.000,- per jaar voor de komende 4 jaar lang.	€ 500.000										
subtotaal		€ 30.500.000	€ 20.100.000	€ 1.600.000								
bijdrage reguliere budgetten		€ 1.600.000										
externe subsidies (stel ca. 10%)		€ 3.000.000	€ 2.000.000									
TOTAAL		€ 25.900.000	€ 18.100.000									

VERPLAATSEN BIBLIOTHEEK

De voorstellen van de werkplaats ‘Cultuur verbindt’ zijn overgenomen door het Burgerbesluit. Het onderdeel cultuurpark maakt deel uit van de geraamde kosten voor het vergroenen van pleinen. De ideeën voor het cultuurbureau kunnen door de betreffende partners worden opgepakt en uitgevoerd. Dat geldt ook voor de cultuurroute. Met betrekking tot de voorstellen te komen tot een cultuurhuis verwijst de werkgroep naar eerdere ideeën (o.a. centrumvisie 2008 en marktdialoog Heerenveense School) en geeft de werkplaats aan dat de kosten voor die eerdere ideeën variëren van € 4 tot € 25 miljoen.

Eén van de centrale thema’s binnen de centrumvisie is ontmoeten, transitie van leegstand en toevoegen van(centrum) functies die nu niet of onvoldoende in het centrum aanwezig zijn. Dat laatste geldt met name voor de bibliotheek. Deze is nu buiten het centrum gevestigd in een gebouw dat niet meer geschikt is voor de toekomst zoals de bibliotheek die voor ogen heeft. Met het verplaatsen van de bibliotheek naar het hart van het centrum kan op verschillende fronten winst worden behaald:

- » Het aantal bezoekers van de bibliotheek is relatief hoog (ook overdag).
- » Het huidige pand voldoet niet en kan een woonfunctie krijgen.
- » Verplaatsen van de bieb naar het hart van het centrum kan een bijdrage leveren aan beperken van leegstand en een stimulans zijn voor transitie van bestaand vastgoed in het centrum.

Om deze redenen word voorgesteld samen met de bibliotheek, op basis van een nog op te stellen programma van eisen voor een bibliotheek 2.0, aan de hand van een intentieovereenkomst verplaatsing vaar het hart van het centrum te verkennen. Daarbij wordt eveneens verkend welke flankerende functie het concept verder kunnen versterken. Dat kan zowel in de cultuur- of in de maatschappelijke- sociale- en welzijnsfeer liggen. Wij gaan er van uit dat het museum Heerenveen op de huidige plek blijft gehuisvest.

In de gemeentelijke investeringsagenda wordt voor deze operatie uitgegaan van een investering (onrendabele top?) in de orde van grootte van € 4 miljoen.

VERGROENEN GEVELS

In het verlengde van de ideeën uit de G1000 en G20 stellen wij voor een subsidieregeling te ontwerpen voor het stimuleren van de aanleg van groene daken en gevels door vastgoedeigenaren. Wij hebben daartoe een reservering van € 600.000,- opgenomen in de investeringsagenda voor het centrum. De regeling zou voor een periode van 4 jaar kunnen gelden (€ 150.000,- per jaar).

KWALITEIT EN UITSTRALING BEBOUWING

Datzelfde geldt voor een stimuleringsregeling om de kwaliteit en uitstraling van de bebouwing zelf te stimuleren. Wij denken hierbij aan een reservering van € 1.000.000,- (4 jaar lang een budget van € 250.000,- per jaar, als subsidie).

INVESTERINGSAGENDA CENTRUM - INZET GEMEENTE HEERENVEEN

Maatregel	Onderdeel	Directe investeringen in vitaliteit centrum	Indirecte investeringen (oa stedelijk niveau)	Bijdrage uit reguliere middelen	Fasering (8 jaren)							
					1	2	3	4	5	6	7	8
Herinrichten openbare ruimte: pleinen en straten 	Herinrichten Dracht, Sieversstraat, Gemeenteplein a. in zijn geheel b. gedeeltelijk	€ 1.000.000	€ 9.400.000									
	Vergroenen Ernst van Harenplein/ Gashoudersplein (60% groen)	€ 2.900.000										
	Herinrichten Breedpad + Amelius van Oenemapark	€ 970.000										
	Herinrichten Geerts Willigenplein	€ 180.000										
	Vergroenen Burgemeester Kuperusplein (30% groen)	€ 180.000										
Herinrichten openbare ruimte: routes 	Stegenplan 2.0	€ 1.200.000										
	Route Koornbeursweg/ Atalantastraat	€ 1.000.000	€ 7.100.000									
	Verbinding Vlinderbuurt <-> Sportstad	€ 320.000										
	Route station Herenwal-Breedpad	€ 900.000	€ 3.600.000									
Bevaarbaar maken van historisch water 	Plaatsen van 2 beweegbare bruggen. (Marge 3 tot 5 miljoen euro)	€ 4.000.000										
Voorzieningen openbare ruimte (leisure) 	Toevoeging waarde aan openbaar gebied. Inclusief jaarlijks budget (4 jaar) sfeerversterking (€ 30.000,-/jaar)	€ 2.200.000										
Parkeren en parkeerbalans 	Parkeerbalans herstellen na vergroening Parkeerfonds/bereikbaarheidsfonds	€ 8.000.000 PM opbrengst										
Verplaatsen bibliotheek 	Verplaatsen en herontwikkelen huidige locatie	€ 4.000.000										
Vergroenen gevels en daken 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 600.000										
Kwaliteit en uitstraling bebouwing 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 1.000.000										
Stimuleringsfonds transitie 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 500.000										
Profilering, promotie & evenementen 	Verhogen budgetten. € 125.000,- per jaar voor de komende 4 jaar lang.	€ 500.000										
subtotaal		€ 30.500.000	€ 20.100.000	€ 1.600.000								
bijdrage reguliere budgetten		€ 1.600.000										
externe subsidies (stel ca. 10%)		€ 3.000.000	€ 2.000.000									
TOTAAL		€ 25.900.000	€ 18.100.000									

STIMULERINGSFONDS TRANSITIE

Eén van de moeilijkste, maar tegelijk één van de belangrijkste, maatregelen voor het centrum is de opgave het retailcentrum compacter te maken, functies toe te voegen en functies te veranderen (transitie). Bij deze opgave zullen partijen/partners ten onrendabele toppen aan lopen. Een stimuleringsfonds kan het proces helpen versnellen. Indicatief is een bijdrage gereserveerd in de investeringsagenda van € 500.000,- als subsidie.

PROFILERING, PROMOTIE, EVENEMENTEN EN SAMENWERKING

Beleving en identiteit van centrumgebieden wordt steeds belangrijker, mede door de ontwikkeling in het online-shoppen. Centrumgebieden zullen iets extra's moeten bieden om bezoekers te blijven verrassen/ trekken, mede gericht op het verlengen van het bezoek. Enerzijds bepaalt de uitstraling en het voorzieningenniveau of het aantrekkelijk blijft om naar het centrum te gaan. Anderzijds is de consument op zoek naar beleving, gezelligheid en een (unieke) ervaring. Als gemeente willen we hier ook in investeren. We denken aan (extra) budget voor het stimuleren van evenementen die ons profiel versterken, een professionalisering van de (project)organisatie daarvan, de promotie van het centrum en de evenementen, het professionaliseren van de centrumorganisatie en tot slot het monitoren van de centrumontwikkeling (meten is weten). Hiervoor stellen we een jaarlijkse bijdrage van € 125.000 beschikbaar (vooralsnog 4 jaar)

INVESTERINGSAGENDA CENTRUM - INZET GEMEENTE HEERENVEEN

Maatregel	Onderdeel	Directe investerings in vitaliteit centrum	Indirecte investerings (oa stedelijk niveau)	Bijdrage uit reguliere middelen	Fasering (8 jaren)							
					1	2	3	4	5	6	7	8
Herinrichten openbare ruimte: pleinen en straten 	Herinrichten Dracht, Sieversstraat, Gemeenteplein a. in zijn geheel b. gedeeltelijk	€ 1.000.000	€ 9.400.000									
	Vergroenen Ernst van Harenplein/ Gashoudersplein (60% groen)	€ 2.900.000										
	Herinrichten Breedpad + Amelius van Oenemapark	€ 970.000										
	Herinrichten Geerts Willigenplein	€ 180.000										
	Vergroenen Burgemeester Kuperusplein (30% groen)	€ 180.000										
Herinrichten openbare ruimte: routes 	Stegenplan 2.0	€ 1.200.000										
	Route Koornbeursweg/ Atalantastraat	€ 1.000.000	€ 7.100.000									
	Verbinding Vlinderbuurt <-> Sportstad	€ 320.000										
	Route station Herenwal-Breedpad	€ 900.000	€ 3.600.000									
Bevaarbaar maken van historisch water 	Plaatsen van 2 beweegbare bruggen. (Marge 3 tot 5 miljoen euro)	€ 4.000.000										
Voorzieningen openbare ruimte (leisure) 	Toevoeging waarde aan openbaar gebied. Inclusief jaarlijks budget (4 jaar) sfeerversterking (€ 30.000,-/jaar)	€ 2.200.000										
Parkeren en parkeerbalans 	Parkeerbalans herstellen na vergroening Parkeerfonds/bereikbaarheidsfonds	€ 8.000.000 PM opbrengst										
Verplaatsen bibliotheek 	Verplaatsen en herontwikkelen huidige locatie	€ 4.000.000										
Vergroenen gevels en daken 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 600.000										
Kwaliteit en uitstraling bebouwing 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 1.000.000										
Stimuleringsfonds transitie 	Stimuleringsregeling door gemeente	€ 500.000										
Profilering, promotie & evenementen 	Verhogen budgetten. € 125.000,- per jaar voor de komende 4 jaar lang.	€ 500.000										
subtotaal		€ 30.500.000	€ 20.100.000	€ 1.600.000								
bijdrage reguliere budgetten		€ 1.600.000										
externe subsidies (stel ca. 10%)		€ 3.000.000	€ 2.000.000									
TOTAAL		€ 25.900.000	€ 18.100.000									

HERONTWIKKELING STATIONSGBIED/ARRIVATERREIN

Voor het (her)ontwikkelen van het Stationsgebied en het Arrivaterrein zijn geen middelen openomen in de gemeentelijke investeringsagenda. Wel zullen wij op korte termijn een visie voor het gebied opstellen. Dat is nodig om de middelen uit de investeringsagenda Heerenveen-Drachten (middelen van de provincie - € 1 miljoen) zinvol en effectief te kunnen inzetten. Daarnaast willen wij kijken of wij, voorafgaande aan de nieuwe openbaar vervoer concessie door de provincie te vergeven in 2022, met Arriva tot overeenstemming kunnen komen over het ontwikkelen van het terrein waar nu nog de busbuffer en bustechniek aanwezig zijn. Het gebied biedt kansen voor woningbouw in relatie tot het water.

ONTWIKKELING STADIONGBIED EN RELATIE WONEN IN HET CENTRUM

Voor het ontwikkelen van de braakliggende percelen in het stadiongebied aan weerszijden van de Atalantastraat zijn eerder plannen gemaakt en vertaald in een door de raad vastgestelde grondexploitatie. Voor het gebied ten noorden van de Atalantastraat wordt in de grondexploitatie en in de vigerende woonvisie uitgegaan van een op korte termijn te realiseren woningbouwprogramma voor ongeveer 300 woningen. Parallel aan de centrumvisie hebben wij de STEC-groep gevraagd onderzoek te doen naar de behoefte aan wonen in en rond het centrum-gebied en naar de gewenste woonkwaliteiten en leefstijl-typologieën. Eén van de adviezen uit het onderzoek is de komende jaren de focus te leggen op het centrum zelf waar wonen en woonkwaliteit hand in hand kunnen gaan met voorkomen van leegstand en bevorderen van transitie. Om dat te bereiken is het nodig concurrerende projecten buiten het directe centrum, zoals het stadiongebied voorlopig niet te ontwikkelen.

Een andere belangrijke advies uit het onderzoek van de STEC groep is te sturen op een meer gedifferentieerd woonaanbod in het centrum. Het huidige aanbod is erg éénzijdig en soms sterk verouderd.

6.2 FASERING (INDICATIEF)

In de investeringsagenda is een zeer globale indicatieve planning bij de gepresenteerde investeringen weergegeven. Weergegeven in een uitvoeringsperiode van 8 jaar. Er van uitgaande dat bij de Perspectiefnota 2021-2024 middelen beschikbaar worden gesteld. In 2020 kunnen investeringen zo nodig worden gefinancierd uit al eerder beschikbaar gestelde middelen (een deel van de opgenomen € 1,6 miljoen). Het lijkt logisch in 2020 een start te maken met het verbeteren van de stegen en met de verbindingen tussen het centrum en het noordelijk gedeelte van het Sportstad via de Vlinderbuurt.

6.3 VERANTWOORDING

In het overzicht op deze pagina staat beschreven op welke wijze de voorstellen zoals die zijn opgenomen in het Burgerbesluit, zijn verwerkt in de visie en de gemeentelijke investeringsagenda.

Voorstel	Wijze van verwerking in visie en investeringsagenda centrum (gemeentelijk budget)
2.1 Overdekte fietsenstallingen	Budget is geraamd.
2.2 Laadvoorzieningen fietsen	In overleg met ondernemers.
2.3 Uitnodigende speelplekken	Budget geraamd (kopje leisure)
2.4 Multifunctionele objecten	Budget geraamd (kopje leisure)
2.5 Zitplek om te ontmoeten	Deels gerealiseerd.
2.6 Vormgeving bankjes	Betrekken bij inrichtingsplannen.
2.7 Drinkwater tappunten	Wordt z.s.m. gerealiseerd.
2.8 Hogenood app	Loopt.
2.9 Aan de slag	Loopt.
3.1 (Her)plaatsen van twee historische bruggen	Opgenomen als reservering in de investeringsagenda met een range van € 3 tot € 5 miljoen. Definitief besluit over 2 jaar waarbij dan wordt gekeken naar stand van zaken project Feanetie.
4.1 Aanpassingen Station	Integraal indicatief geraamd binnen openbaar gebied.
4.3 Aanpassingen Oenemapark	Integraal indicatief geraamd binnen openbaar gebied.
4.4 Aanpassingen Geerts Willigenplein	Integraal indicatief geraamd binnen openbaar gebied.
4.5 Aanpassingen Schoolsteeg	Integraal indicatief geraamd binnen openbaar gebied.
4.6 Aanpassingen Gemeenteplein	Integraal indicatief geraamd binnen openbaar gebied.
4.7 Aanpassingen Ernst van Harenplein	Integraal indicatief geraamd binnen openbaar gebied.
4.8 Realiseren De Friese Markthal	Geen gemeentelijke middelen gereserveerd. Markthal concept betrekken bij gebiedsdeal. Investeren financieren uit exploitatie door ondernemer(s). De gemeente kan in faciliterende sfeer ondersteuning bieden en zo nodig een startsubsidie beschikbaar stellen.
5.1 Cultuurhuis, -bureau, -park	a) De kosten voor het openbaar gebied zijn globaal inzichtelijk gemaakt in de investeringsagenda. b) Het cultuurbureau kan door de partners worden opgepakt (geen extra middelen nodig). c) Cultuurhuis: in de gemeentelijke investeringsagenda wordt een indicatief bedrag van € 4 miljoen opgenomen gericht op het verplaatsen van de bibliotheek.
6.1 Groenvisie	Maakt deel uit van de visie.
6.2 Groenparagraaf in plannen	Wordt reeds mee gewerkt in nieuwe ontwikkelingen.
6.3 Budget 'centrumgroen'	Verwerkt op iets hoger abstractie niveau in de gemeentelijke investeringsagenda.
6.4 Groene uitstraling centrum	Verwerkt op iets hoger abstractie niveau in de gemeentelijke investeringsagenda.
6.5 Vergroenen daken en gevels	Verwerkt op iets hoger abstractie niveau in de gemeentelijke investeringsagenda.
6.6 Investeer in groen	Verwerkt op iets hoger abstractie niveau in de gemeentelijke investeringsagenda.
7.1.1 Veilig lopen	Betrekken bij uitwerking plannen.
7.1.2 Veilig fietsen	Betrekken bij uitwerking plannen.
7.1.4 Laden en lossen	Betrekken bij uitwerking plannen en betrekken bij gebiedsdeals inclusief handhavingregiem.
7.1.5 Aantrekkelijk winkelgebied	Betrekken bij uitwerking plannen.
7.1.6 Bewegwijzering	Betrekken bij uitwerking plannen.
7.1.7 Uitvoering/onderhoud	Betrekken bij uitwerking plannen.
7.1.8 Handhaaf	Betrekken bij uitwerking plannen.
7.2.1 Fietsroute centrum	Verwerkt in visie en investeringsagenda. In de visie worden verdergaande voorstellen gedaan over de fietsstructuur en het herprofiëren van routes.
7.2.2 Vrij parkeren	Kosten parkeerbalans maken deel uit van de investeringsagenda.
8.1 Budget promotie	Opgenomen in de investeringsagenda.
8.2 Budget activiteiten	Opgenomen in de investeringsagenda.
9.2 Schoolsteeg – verbindingssteeg	Opgenomen in Stegenplan 2.0 en financieel vertaald in de investeringsagenda.
9.3 Verlichtingsplan Geerts Willigenplein	Benodigde budgetten geraamd bij onderdelen herinrichting straten/pleinen en routes
9.4 Cultuurpark/plein	Betrokken bij onderdeel vergroenen pleinen in de investeringsagenda.
9.5 Openluchttheater/podium	Geraamd in kader van 'leisure'.
9.6 Herontwikkeling Arriva-terrein	Opgenomen in de visie. Kosten niet in de investeringsagenda opgenomen omdat deze uit de grond- en vastgoed opbrengsten moeten worden opgebracht.
9.7 Herontwikkeling Stationsgebied	Opgenomen in de visie. Kosten niet in de investeringsagenda opgenomen omdat deze uit de grond- en vastgoed opbrengsten moeten worden opgebracht.
9.8 Wandelroutes centrum	In overleg met ondernemers, Werkgroep Oud Heerenveen en stichting HIT
10.1 Compact centrum	Deels verwerkt in gemeentelijke investeringsagenda. Wordt in de volgende fase beleidsmatig vertaald (omgevingsplan, detailhandelsvisie) en operationeel gemaakt in het kader van de gebiedsdeals en in overleg met het vastgoedplatform in oprichting.
10.2 Tijdelijke invulling leegstaande panden	Deels verwerkt in gemeentelijke investeringsagenda. Wordt in de volgende fase beleidsmatig vertaald (omgevingsplan, detailhandelsvisie) en operationeel gemaakt in het kader van de gebiedsdeals en in overleg met het vastgoedplatform in oprichting.
10.3 Promotie centrum	Opgenomen in investeringsagenda (gemeentelijk aandeel). Wordt ook betrokken bij opstellen convenant.
10.4 Zaterdagmarkt	Wordt in een volgende fase betrokken bij de gebiedsdeals en besproken in het vastgoedplatform in oprichting.
10.5 Centrumoverleg	Wordt geconcretiseerd in het organisatorische deel (programma organisatie).

